

Джани Родари

ПРИКАЗКИ КОЛКОТО УСМИВКА

с илюстрации от Дамян Дамянов

 ciela

ДЖАНИ РОДАРИ ПРИКАЗКИ КОЛКОТО УСМИВКА

Превод: Велимира Костова-Върлакова

chitanka.info

Всички сте чели „Приказки по телефона“ — леки като усмивка, абсурдни като влюбване, забавни като проговарящо дете. В „Приказки колкото усмивка“ ще прочетете 49 миниатюри и 4 дълги разказа, непревеждани досега на български език, писани за нашето време, а не за „едно време“. И ще се усмихнете не само заради историите, а и заради страхотните петдесетина илюстрации на младия художник Дамян Дамянов.

Докато в последните 30–40 години препрочитахме все със същата наслада „Приказки по телефона“, светът се промени неузнаваемо. Няма вече и телефонен номер за приказки. Днес „умните“ телефони в джобовете ни звънят с различна мелодия на всеки от указателя ни или появяващите се изображения и звуци само след няколко движения на пръстите по тъчскрийна ни доближават до магията на приказките. Но те все още не могат да ви разкажат как действа машината за домашни, кой е г-н Бомондо, за летящата къща на г-н Венчеслао, за пакостите на Дъждовното човече или пък защо е тъжен г-н Еджисто. А знаете ли коя е най-кратката приказка? А как се организира котешки концерт? А за какво ли си говорят Старите поговорки?

Само в българското издание на „Приказки колкото усмивка“ ще видите изрисувани по страниците всички герои на сеньор Родари от котки, мишоци, мечки и паяци до Дървото на пантофките, Говорещата ученическа чанта, Луната, бунта на машините и още много други.

ПРИКАЗКИТЕ НА ЛИНО ПИКО

МАШИНАТА ЗА ДОМАШНИ

Един ден на нашата врата почука странен тип: смешно човече, ви казвам, високо колкото две кибритени клечки. На рамо носеше чанта, по-голяма от него самия.

— Продавам машини — каза то.

— Покажете! — каза татко.

— Ето, това е машина, която подготвя домашните работи на учениците. За решаване на задачи се натиска червеното копче, за развиване на литературни теми е жълтото копче, а зеленото копче е за подготовка на уроците по география. Машината прави всичко сама, за минута.

— Купи ми я, татко! — казах аз.

— Добре, колко искате за нея?

— Не искам пари — каза човечето.

— Но едва ли работите напразно!

— Не, но в замяна на машината не вземам пари. Искам мозъка на вашето дете.

— Вие сте луд! — възкликна баща ми.

— Слушайте, господине — каза човечето с усмивка, — ако домашните му ги прави машината, за какво му е мозъкът?

— Купи ми машината, тате! — примолех се аз. — Какво ще правя с мозъка си?

Баща ми се вгледа в мен за минута, после рече:

— Е, вземете му мозъка и нито дума повече за това.

Човечето ми взе мозъка и го пхна в една чантичка.

Колко ми стана леко без мозък! Толкова леко, че полетях из стаята и ако тате не ме беше сграбчил навреме, щях да излетя през прозореца.

— Сега ще трябва да го държите в клетка — обясни човечето.

— Че защо? — попита татко.

— Няма мозък. Ако го оставите свободен, ще литне към гората, като птиче, и за няколко дни ще умре от глад!

Тате ме затвори в клетка, като канарче. Тя беше малка, тясна, не можех да се движа. Железните пръчки ме стягаха, притискаха ме толкова силно, че... накрая се събудих уплашен. Добре че беше само сън! Уверявам ви, първото нещо, което направих, бе да подготвя домашните си за училище.

ВЛАКЧЕТО

Влака от Пот за Пает го наричат „влакчето“, изглежда толкова малък, сякаш да го пхнеш в джоб.

Има само един вагон, а местата всички са до прозореца. Вагонът е много тесен, но за пълните чичковци са направени ниши в стената: дебелият чичко се качва, полага шкембето си в нишата и затваря блажено очи. Защо пълните чичковци винаги спят във влака?

Понякога, през сезона на плодовете, машинистът Адалджизо спира влака сред полето и се катери по дърветата да бере круши; всички пътници го гледат и му намигат. Когато е мъгливо и не се вижда нищо, кондукторът застава зад децата и им казва какво има наоколо. Той толкова отдавна пътува по тази линия, че познава пейзажа наизуст.

— Отдясно — казва — има царевична нива, отляво — русокосо момиче маха с червена кърпичка. Отляво е езерото.

Когато дойде време за слизване, пълните господа се затрудняват да извадят шкембетата си от нишите. Кондукторът им помага, като ги дърпа за раменете.

— Мъничко усилие, господин Луитполдо!

Господин Луитполдо е най-дебел от всички, поти се и сумти, но коремът му не излиза от нишата.

Трябва да помогне и машинистът Адалджизо. Накрая господин Луитполдо успява да слезе от влака. Тогава локомотивът обръща посоката и изчаква определения час за тръгване на обратно.

ГОСПОДИН БОЕМОНДО

Господин Боемондо е забавен човек. Какво ли не измисля, за да развесели децата!

Вижте го във влака: децата сядат срещу него и започват да се карат, защото всички искат да са до прозореца.

— Тишина, спокойствие — възкликва господин Боемондо. — Хайде да играем на нещо хубаво!

Децата се успокояват в очакване.

— Обърнете се за малко, ще погледнете, когато аз ви кажа!

Децата се обръщат и гледат: баща им го няма. На неговото място е седнала възрастна дама с папагал на рамото. Птицата има зелени и жълти пера и крещи: „Искам да седя до прозореца, искам до прозореца!“.

Децата се размиват, смеят се със сълзи и така не забелязват, че възрастната госпожа е изчезнала, а на нейното място седи монах с брада доземи, която поглажда с ръка. Той гледа децата със строг поглед и те веднага се смълчават като риби.

— Ех, ех... — въздиша старият монах.

Децата седят мълчаливи.

— Ех, ех... — отново въздиша монахът.

Децата са готови да се разплачат, гледат върховете на обувките си и не забелязват как изчезва и монахът. Когато вдигат поглед, едно миниатюрно човече скача върху седалката и се смее като лудо.

Децата също се засмиват.

— Как се казваш, мъничко човече?

— Казвам се Какароне.

— Защо?

— Защото обичам макарони.

— Какви глупости — мърмори възрастна госпожа, облечена цялата в оранжево.

А децата се заливат от смях. Човечето започва да се надува все повече и повече. Господи, колко едро става то! Хоп! — и се превръща в господин Боемондо. Щастливи, децата прегръщат своя татко.

Облечената в оранжево госпожа протестира:

— Във влака не трябва да се позволяват някои странности!

— Забранено е да се пуши, да се храчи, но аз не пуша и не храча
— отвръща господин Боемондо.

Хората се смеят. Възрастната госпожа се ядосва и иска да повика кондуктора. За щастие пристигаме.

Но преди да слезе, господин Боемондо си издухва носа. Как го прави? Маха си носа от лицето и добре го изтрива в кърпичката; при това гледа госпожата в оранжево и ѝ намига. Хората пак се смеят. Само госпожата става червена като знаме и се обръща на другата страна. Господин Боемондо поставя носа си на място. След това той и децата в редица слизат от влака и си тръгват.

КЪЩАТА НА ГОСПОДИН ВЕНЧЕСЛАО

Когато най-малко очаквате, ако вдигнете глава ще видите да прелита с голяма скорост къщата на господин Венчеслао. Цялата къща, от покрива до основите, преминава над вас, поклащайки се леко като самолет. Коминчето изпуска черен дим и той се разстила наоколо като дима на локомотив. Под къщата са окачени чували с въглища, бутилки вино, стари дамаджани, както е във всяко мазе. Господин Венчеслао, облегнат на прозореца на първия етаж, поглажда лулата си замислено и въобще не ви забелязва.

Хората гледат нагоре и клатят глава:

— Господин Венчеслао е полудял. Кажете, така ли трябва да обикаля наоколо, все едно че къщата му е самолет.

— Би трябвало да се съобщи в полицията — намесва се някой, — защото господин Венчеслао няма разрешително за пилот и може да причини нещастие.

Къщата бързо пресича небосклона и изчезва зад хълма. След малко се появява отново, носи се в обратна посока, спуска се на земята близо до селото, на сто метра зад църквата, точно на мястото, където е построена.

— Ето — успокояват се хората, — господин Венчеслао си направи разходката.

Господин Венчеслао стои до прозореца и си пуши лулата.

— Нещо в главата му не е наред — повтарят съмнението си хората.

Тези разходки господин Венчеслао ги прави винаги на свечеряване. Стоите там и разговаряте спокойно с него, а той, седнал до прозореца на партера, неочаквано ви поздравява с ръка, къщата с леко скърцане се отделя от основите и се издига в небето. Прави няколко кръга около камбанарията, после се понася към хълмовете.

ДЪРВОТО ПАОЛИНО

Селянинът Пиетро остана много удивен, когато му се роди дете със зелена коса. Пиетро бе виждал хора с черна, руса и червена коса; дори беше чувал да се говори за една фея с тъмносини коси, но истинска зелена коса никога не бе виждал. Жените, дошли да посетят детето, се учудваха:

— Като че ли има салатата на главата.

Кръстиха го: отецът го записа Паолино, жените го нарекоха Паолино Салатата. Бяха доведени лекари да му видят косата: те казаха, че няма нищо, предписаха рецепта и си тръгнаха, а косата си остана зелена, както преди. Когато детето стана на две години, отиде с дядо си в полето да пасе козата. И ето че изведнъж козичката се приближи до него и пред очите на дядото набързо опаса всичката му коса и остави главата му гола като току-що окосена ливада. Така стана ясно, че зелената коса на Паолино не беше коса, а трева, хубава прясна нежна тревичка, която растеше много бързо.

— Ето че можем да пасем козата дори и в морето — разсмя се бащата на Паолино.

През пролетта, сред зеленината, точно в средата на главата на момчето изникна жълта маргарита. Хора идваха отдалеч да видят детето, на чиято глава никнеха маргаритки.

Паолино стана голямо момче и веднъж извърши нещо лошо: тогава незабавно на мястото на хубавата трева изникна стръкче гъст трънак. Паолино се срамуваше да се показва навън с тези треви, които му падаха в очите, затова обеща в бъдеще да не върши нищо лошо.

Годините минаваха и сред тревата започна да расте дръвче: разбра се, че е дъб, който ставаше все по-силен с възмъжаването на Паолино. На петдесет години дъбът бе станал хубаво дърво.

През лятото Паолино нямаше нужда от други дървета, за да бъде на сянка: стигаше му това, което растеше на главата му, и даваше свежест и прохлада.

Когато Паолино стана на осемдесет години, дъбът беше толкова голям, че птиците си правеха гнезда в клоните му, а децата се катереха по него да играят. Дори просяците, които се отбиваха да измолят едно

яйце или малко вода, си почиваха в сянката на Паолино и никога не спираха да го хвалят за добротата му.

След като умря, Паолино бе погребан прав, за да продължи дървото да живее на чист въздух. Сега е много стар клонест дъб и го наричат „дървото Паолино“. Около дънера му има пейки, боядисани в зелено, жените седят там и плетат, а мъжете пушат и ядат супа.

Старците стоят в сянката му чак до тъмно, а огънчетата на лулите им святкат в нощта. Преди да се разотидат в късен час, поздравяват приятеля си Паолино така:

— Лека нощ, Паолино, ти беше наистина добро момче.

ДЪЖДОВНОТО ЧОВЕЧЕ

Познавам дъждовното човече. То е много леко, живее в облаците, скача от облак на облак, без да пробие техния пухкав парообразен под.

Облаците имат много кранове. Когато човечето отвори крановете, облаците изпращат дъжд на земята; когато ги затвори, дъждът спира. Дъждовното човече има много работа, непрекъснато трябва да отваря и затваря крановете на облаците и понякога се уморява. Щом се умори страшно много, то се изляга на някое облаче и се унася в сън.

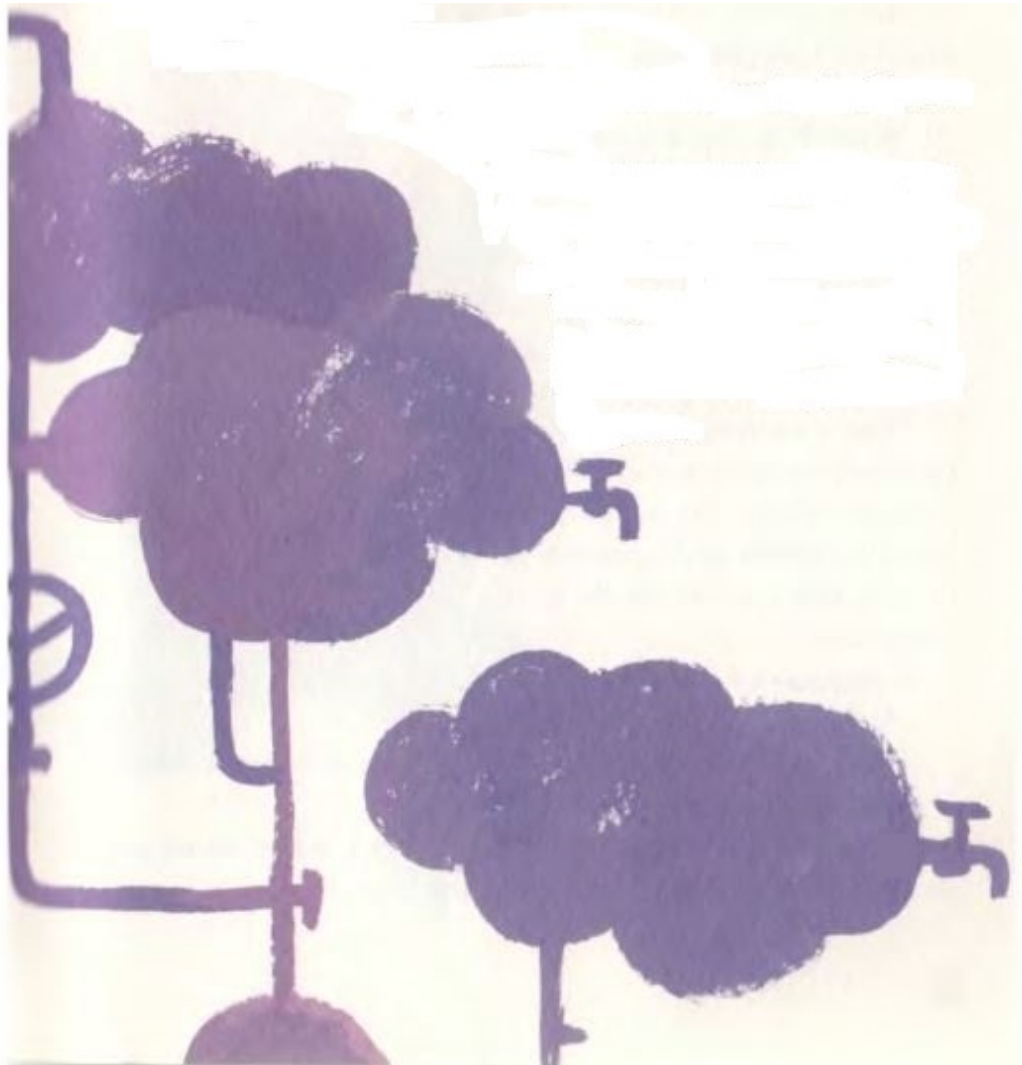
Спи, спи, спи, а междуременно е оставило отворени всички кранове и дъждът продължава да вали. За щастие някоя гръмотевица, по-силна от другите, го събужда. Човечето скача и възкликва:

— Горкичкият аз, кой знае колко време съм спал! Поглежда надолу и вижда селцата, планините и полята сиви и тъжни под дъжда, който вали и вали. Тогава се втурва от един облак на друг бързо да затвори всички кранове. Така валежът спира, облаците отлитат надалеч под напора на вятъра, като полюшват човечето и то отново заспива.

Щом се събуди, възкликва:

— Горкичкият аз, кой знае колко време съм спал!

Поглежда надолу и вижда земята изсъхнала и пожълтяла, останала без капчица вода. Тогава се втурва от облак на облак да пусне всички кранове. Така продължава и до днес...

БИЛЕТ НОМЕР 13

Когато се возя с трамвая, попадам винаги на един неприятен господин, с глава като яйце и нос като клюн, толкова дребен, че трудно се забелязва, и толкова досаден, че изнервя всички.

Кондукторът му дава билет.

— Не го ща! — крещи неприятният господин.

Кондукторът любезно пита:

— Защо?

— Защото билетът е номер 13 и носи нещастие.

Кондукторът е много вежлив и започва да му обяснява, че не е вярно това, дето номер 13 носи нещастие, че не трябва да се вярва на подобни неща.

— Вие замълчете! — вика господинът с глава като кокоше яйце.
— Аз съм много важен човек и зная повече от вас!

За да избегне караницата, кондукторът му заменя билета и му дава друг, с номер 14.

— Дръжте си го! Не ви го ща! — крещи неприятният господин.

И подскача, като че ли са го настъпили по мазола.

— Но защо? — пита смаяно кондукторът.

— Защото е жълт! Ако не е зелен, няма да го приема!

— Нямам зелени билети.

— Имате, знам. Държете ги в чантата, но не щете да ги извадите.
Вие не искате да работите!

Кондукторът, учтив както винаги, му показва чантата: зелени билети там няма.

Неприятният господин като че ли се успокоява за момент, но ето че идва контрольорът да продупчи билетите.

— Продупчихте го накриво! — крещи неприятният господин, подскачайки. — Време е да се справим с тези трамвайджии!

— Какво ви се е случило? — осведомява се контрольорът.

— Вижте тук: вие сте неспособен да работите, дупките трябва да са кръгли. Ще направя рекламация във вестника. На гражданите им е писнало от дупчене накриво.

Контрольорът е много добър човек и не се сърди. Тогава неприятният господин се заяжда с ватмана:

— Вие, отбийте веднага по първата улица вдясно!

— Забранено е да се говори на ватмана — казвам му аз с усмивка.

— Гледайте си работата! Ватман, казах да завиете надясно!

— Не мога: не виждате ли, че няма релси?

— Не ми пука за релсите: платих си билета, живея в първата пресечка вдясно и искам да ме закарате там! Разбрахте ли ме?

— Да не съм глух? Но трамваят не може да мине по улица, където няма релси. Как ще постъпите?

— Стига! — крещи неприятният господин с фалшивото си немощно гласче. — Стига толкова. Трамвайджиите, те всички са безделници. Ще пиша на префекта и ще видите какво ще стане! Пуснете ме веднага да сляза!

— Но тук няма спирка — отбелязва ватманът, без да губи търпение.

— Нахалник! Грубиян! — вика неприятният господин.

На спирката изхвърква навън с такъв устрем, че пада на земята. Кондукторът го вдига на крака, търси очилата му, тупа праха от дрехите му.

— Оставете ме! Не ме докосвайте или ще извикам полиция! — крещи дребосъкът.

И тича да напише във вестника, че трамвайджиите са лоши и недожълани. Вие какво ще кажете?

ИСТОРИЯТА НА ЧИЧО БАРБА

Това е историята на един мъж с дълга брада. Познавате ли чичо Барба? Вие не, но аз — да. Той е стар, по-стар от всички, по-стар дори от самия себе си. Брадата му с всяка година расте по-дълга, но той не дава да я отрежат.

Тя става толкова дълга, че чичо Барба, като ходи, се спъва в брадата си и пада. И как постъпва? Купува куфар, слага в него брадата, по-точно оная част от нея, която му пречи да върви. Ходи с куфарчето в ръка и прилича на търговски пътник, който продава шоколад и бонбони; а всъщност в куфарчето е само брадата.

Тази брада е толкова дълга, че когато чичо Барба е извън града и няма къде да се скрие от слънцето, той си прави колиба от нея. Как я прави? Забива два кола и на върха им завързва края на брадата, от останалата ѝ част прави покрив и стени на колибата. После се изляга вътре на сянка и заспива.

Колибата е бяла, вижда се отдалеч: прилича на снежна къщичка, като тези на ескимосите. Но е колиба от брадата на чичо Барба.

МУСТАЦИТЕ НА ГОСПОДИН ЕДЖИСТО

Господин Еджисто бил нещастен, защото не му растели мустаци. Какво да стори?

Всички господа, които живеели в неговата сграда, имали мустаци. Някои дебели госпожи — също, ала господин Еджисто нямал.

— Да имах поне един — тъжно разсъждавал той, — поне едно малко, мъничко мустаче, само от едната страна. Иска ми се да имам дори половин мустаче, малко колкото косъмче.

Той мислил, мислил и силата на мисълта му била такава, че наистина му поникнал мустак. Вярно, само един. Странно било да се види господин Еджисто само с един мустак, когато всички имали по два.

Една част от устата му била скрита под черния храст на мустака. От другата страна била гладка като на дете.

— Сега съм смешен — констатирал господин Еджисто, когато се гледал в огледалото. — Иска ми се да имах още един мустак, за да бъдат чифт.

Мислил, мислил и му поникнал и другият мустак. Господин Еджисто бил толкова доволен, че решил никога да не ги подстригва.

Минало време, мустаците ставали все по-дълги, закрили устата, брадата и гърдите.

На господин Еджисто му било много трудно да се храни. Преди да пристъпи към яденето, той връзвал мустаците над главата, за да си открие устата.

Завързани над главата, мустаците на господин Еджисто приличали на плитки.

Накрая мустаците му станали толкова дълги, че се налагало да ги слага в джобове, за да не му пречат да ходи. Десният мустак отивал в десния джоб. Левият мустак се пъхал в левия джоб.

Понякога господин Еджисто използвал мустаците си да връзва колети: няма по-яко въже за тази цел. А когато яздел кон, му служели като юзди.

Друг път жена му му казвала:

— Еджисто, послужи ми с мустаците си, че трябва да простра прането да съхне.

Тогава той се разполагал спокойно на балкона, жена му връзвала мустаците за един кол и така получавала две отлични въжета за постиране. Докато прането съхнело, господин Еджисто четял вестник.

Съседите излизали по другите балкони да гледат мустаците на господин Еджисто. Жените натяквали на мъжете си:

— Ее, така поне мустаците служат за нещо. Иначе, какъв смисъл имат две запетайки под носа?

Такава е историята за мустаците на господин Еджисто.

НОС ЗА ПРАЗНИК

Имало един ковач с два носа: един за всеки ден и един за празник. Носът за всеки ден бил целият в брадавици и пъпки, докато този за празник бил гладък, мек и лъскав — красота. В неделя сутрин ковачът викал жена си и ѝ казал:

— Роза, дай ми носа за празник.

Роза изваждала носа от една кутийка в чекмеджето, ковачът махал грозния нос и го оставял върху нощното шкафче, после си слагал на лицето хубавия нос.

Когато се напиел, той се опитвал да си сложи и двата едновременно, но тогава се обърквал и не знаел кой нос да издуха.

ЕДНА СЪВСЕМ МАЛКА КЪЩА

Господин Густаво започнал да строи къща за себе си. Но имал малко пари, можел да купи малко тухли и затова къщата станала малка-мъничка, така че господин Густаво трябвало да пълзи по земята, за да влезе в нея, а като влезел, не можел да се изправи, защото щял да си удари главата в покрива и бил принуден да седи на пода.

Децата скачали по покрива на къщичката и от време на време, когато господин Густаво го нямало, му я криели зад един храст. Той обикалял селото да търси къщата си, но не я намирал.

Толкова бил добър, милият! На перваза на прозореца, вместо трохи за птиченцата, оставял бонбони за децата. Всяко дете, което минавало, имало право да си вземе един бонбон. Така господин Густаво и децата станали приятели. Децата го питали:

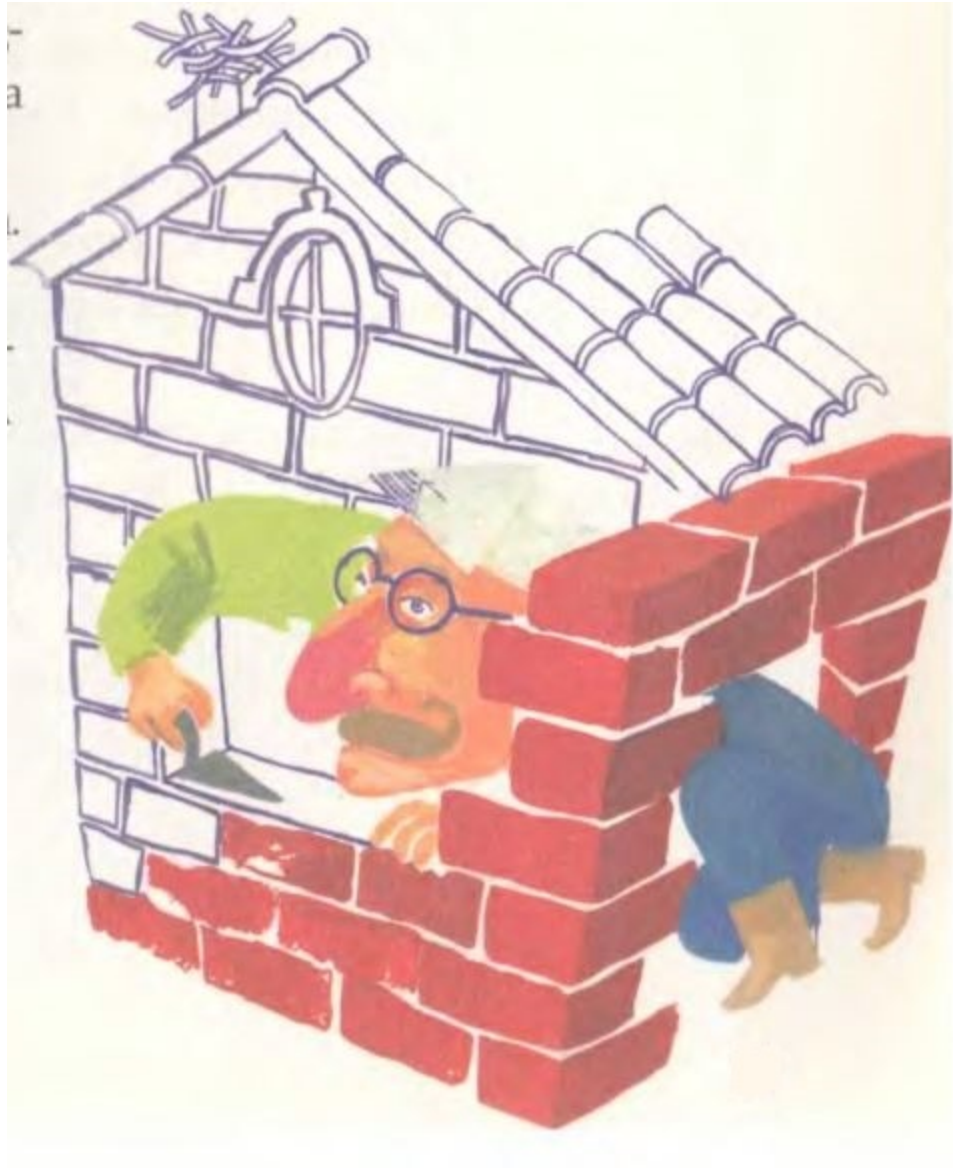
— Колко тухли използва при строежа на твоята къщичка?

— Сто и осемнайсет.

— А колко хоросан?

— Двеста и петдесет грама — отговарял господин Густаво.

Децата се смеели, смеел се и той и всички били доволни.

ЗВЪНЕЦ ЗА КРАДЦИ

Господин Гулиелмо живеел в гората и много се страхувал от крадци. Той не бил богат, но крадците нямало откъде да го знаят. Мислил и премислял господин Гулиелмо и решил да постави надпис над входната врата: „Умоляват се крадците да звънят на звънеца. Те ще бъдат пуснати свободно да влязат и да видят със собствените си очи, че тук няма абсолютно нищо за крадене. (През нощта звънете настойчиво, защото спя дълбоко!) Подпис: господин Гулиелмо“.

Една нощ се чул звънецът да звъни. Господин Гулиелмо изтичал да види кой е.

— Ние сме, крадците! — чул той викове.

— Идвам веднага! — отвърнал господин Гулиелмо.

Изтичал да отвори вратата, крадците влезли с фалшиви бради и маски на очите. Господин Гулиелмо ги развел из къщата и те се уверили, че няма нищо за крадене, нито едно по-едро бижу. Помърморили недоволни, а после си тръгнали. „Благословен да е надписът!“ помислил стопанинът.

От тогава крадците идвали често да го навестят. Сред тях имало всякакви: високи и ниски, слаби и дебели. Като виждал колко бедни са те, господин Гулиелмо им подарявал по нещо: парче сапун, ножче за бръснене, малко хляб и сирене. Крадците били винаги любезни с него и преди да си тръгнат, му се покланяли.

СКУЛПТОРЪТ РИКАРДО

Нямало по-велик скулптор от Рикардо. Занаятът му бил да вая статуи, които, току-що завършени, скоквали от пиедестала, правели реверанс и тръгвали да обикалят света за своя сметка. Също като Пинокио, който едва излюпил се от ръцете на дърводелеца Джепето, започнал да ги върши всякакви.

Например Рикардо извайвал овца, хубава овчица, с гъста мека козина, мека, така да се каже, наистина, защото става дума за козина от мрамор, гипс или дърво. Интересно дали вълната от мрамор топли както тази от... вълна! С една дума, Рикардо ваял овцата и щом я завършил, тя започнала да блее:

— Беее, беее! Благодаря, господин скулптор. Знаете ли наоколо някоя хубава сочна ливада с прясна зелена тревица? Чувствам известен апетит и бих zobнала дори и камъни.

— Можете прекрасно да си zobнете камъни — отвърнал любезно скулпторът, — тъй като устата ви е от камък. Както и опашката ви.

— Ще опитам камъните, ако това ви доставя удоволствие — заключила ядно овцата, — но все пак бих искала малко трева или няколко листа маруля. Дори и коприва, по-добре от нищо!

Скулпторът, крайно вежлив, ѝ посочил пътя към градската градина. Овчицата му благодарила и тръгнала, като весело въртяла опашка, същинско кученце.

След това Рикардо изваял пожарникар с шлем на главата и секира в ръка. Още не отзвучали последните удари на длетото, пожарникарят скочил нетърпеливо от пиедестала и извикал:

— Бързо, бързо! Насам помпата за вода! Обърнете я на тази страна!

— Успокойте се, господин пожарникар! Тук нищо не гори. Единственото, което може да се запали, е вашата почтена особа. Може би не знаете, че сте направен от дърво?!

— Проклятие! — възкликнала статуята. — Какво сте мислил, когато сте правили пожарникар от дърво? Не ще мога да се доближа до огъня, без да пламна.

— Не знам какво да направя — отвърнал с усмивка скулпторът.
— Съвсем не помислих. Но ако искате да се запишете при пожарникарите, казармата е нататък.

Пожарникарят тръгнал с наведена глава и тихо си говорел:

— Точно от дърво ли трябваше да ме направи?! При всички мрамор и бронз наоколо.

Статуите на скулптора Рикардо обикаляли света. От време на време се връщали да го посетят и да му разкажат за приключенията си. Веднъж една статуя се завърнала тъжна-тъжна и започнала да нарежда:

— Господин Рикардо, защо ме направихте с гърбица? Децата ми се присмиват, а суеверните бабички искат да ме пипнат, защото нося късмет.

Още не свършила да говори нещастната гърбава статуя, вратата шумно се отворила и голяма бронзова фигура влязла с викове като гръмотевичен трясък:

— Слушайте, господин скулптор на ботушите ми, или ми оправете краката, или ще имате неприятности.

— Какво им е на краката ви?

— Криви са, това им е. Направил сте ми криви крака. Смятате ли, че мога да се движа с тези крака?

Ето и трета статуя: онази сутрин била истинска процесия! Последната се оплакала, че ръцете ѝ са прекалено къси в сравнение с тялото. След това дошъл един кон да протестира, че скулпторът го изваял с едно око; някакво момиче подсмърчало, тъй като Рикардо му направил два вместо пет пръста.

— Всички нормални хора имат пет пръста — плачело момичето,
— защо аз да имам само два?

Оо, небеса, този кой е? Мъж без очи и без нос: лицето му било кръгло и гладко, като яйце.

— Всички вземат главата ми за билиардна топка или за кегла и хвърлят камъни по мен. Моля ви, не може ли да ми направите поне нос? Не говоря за уши, мога и без тях, но носът, какво ви струва? Две парченца мрамор, колкото две кубчета бульон, и съм наред.

Малко по-малко ателието на скулптора Рикардо се изпълнило с индивиди, които се възмущавали от вида си: кой искал ходила, защото Рикардо пропуснал да му ги сложи, един кон претендирал за опашка, понеже не било добре да бъде без опашка, една жена искала коса, тъй като Рикардо я измайсторил плешива като генерал. Скулпторът Рикардо се озовал в много трудно положение.

Отначало направил опит да се защити.

— Вие не сте хора като другите: вие сте статуи — им обяснил — и можете да бъдете такива, каквито ви е изваял скулпторът.

— Хиляди благодарности, но ние не искаме да сме такива. Аз си искам носа — отвърнало човечето с гладката като билиардна топка глава.

С една дума, толкова се оплаквали и такива му ги наприказвали, че той се примирил. Запретнал ръкави и се хванал да поправи грешките.

Докато чакали на опашка реда си за поправка, статуите разговаряли помежду си и в общи линии били единодушни, че кон без опашка не е кон, дори и когато е от мрамор, че може да си прекрасна статуя и с пет пръста, не само с два и че мъж без нос трябвало да отиде в болницата. Но болница за статуи все още не била измислена.

ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА СТАРИЯ МОРЯК

Старият моряк седял по цял ден в пристанищната кръчма, пиел си бирата и разказвал истории за далечно плаване.

— Веднъж, помня, бяхме на лов за китове. Аз хвърлих харпуна: улучих кита точно зад фонтана. Огромното чудовище беше дълго почти двайсет метра. Раната му подейства като удар от шпора: китът потегли лудо по морската шир, теглейки зад себе си нашия кораб, все едно че беше черупка. Изведнъж дъхът ни секна и от изправянето на кораба изпопадахме един върху друг. Какво се беше случило?

Китът бе тръгнал по дъгата и се катереше с пълна скорост между жълтия и оранжевия цвят. Нашият кораб, разбира се, беше принуден да го следва в тази безумна авантюра, заради харпуна, който ни държеше привързан към дяволския влекач. Спасихме се само благодарение на моето хладнокръвие. Извадих ножа и отрязвах въжето: корабът започна да се плъзга надолу и се върна в морето. Видяхме кита да се изкачва все по-нагоре по дъгата и да се спуска от другата страна. Беше вече извън обстрел. За това, че срязвах въжето, ми дадоха премия...

Старият моряк отпил глътка бира, избърсал устни с брадата си и започнал нова история:

— Бяхме отминали Соломоновите острови, когато ни връхлетя страшна буря. Вълните заливаха палубата от единия до другия край, вятърът изтръгваше мачтите, като че ли бяха клечки за зъби.

Капитанът даде заповед да излеем в морето всичкото олио, което беше на борда. Знаете, че олиото има способността да успокоява вълнението. Барел след барел запасите ни от олио се разляха по морската повърхност. Настъпи известно успокоение, после бурята отново започна да ни бичува с цялата си мощ.

— Капитане — извика боцманът по едно време, — нямаме повече олио.

Моментът бе кошмарен.

За щастие ме осени идея и аз викнах:

— Капитане, доверявате ли ми се?

— Доверявам се дори на дявола, ако е способен да ме измъкне оттук — отвърна капитанът.

— Тогава — викнах отново — заповядайте на всички да си измият косата и да излеят мръсната вода във варелите.

Заповедта бе незабавно изпълнена и трябва да ви кажа, че изглеждаше доста странно да видиш трийсет моряци, които сред вихъра на бурята си мият старателно косите в легени, а после изливат мръсната вода във варелите от олио. Сметката ми излезе точна: факт е, че добре знаех занаята. Моряците имаха навик всяка сутрин да си мажат косите с брилянтин. Като си измиха главите, те смъкнаха брилянтина, превърнал се в гъсто мазно олио.

Веднага ги накарах да излеят съдържанието на варелите около кораба и въздействието бе незабавно и чудодейно: вълните нямаха силата да надхвърлят мазната бариера. Варелите се изпразниха, но мощта на бурята спадна. Така се спасихме, благодарение на брилянтина и моята бърза мисъл.

При друго плаване се разбихме до бреговете на Нова Гвинея. Аз се озовах в морето почти без да се усетя. Вълните бяха високи като планини: невъзможно беше да се плува, наблизо нямаше никаква отломка, за която да се хвана. Какво да правя? Имах само едно средство за спасение и така и сторих. Улових една надигаща се вълна и когато бях на върха, с нечовешки скок се прехвърлих върху билото на следващата вълна. Оставих се да се плъзна по водния наклон до дъното и да бъда издигнат от новата вълна: когато бях на върха, извърших нов скок. Повторих тази маневра стотина пъти, докато забелязах брега. Тук водата беше по-спокойна и позволяваше да плувам.

И в този случай ме спаси моето въображение.

— Това е нищо — продължил старият моряк. — Веднъж моят кораб се разби о един айсберг или плуваща ледена планина. Аз и трима другари бяхме единствените оцелели. Знаете ли как се спасихме този път? Свалихме си ризите, насилвайки се да устоим на студа, завързахме ги една за друга и ги нанизахме на върха на един прът, останка от потъналия кораб. Вятърът веднага изду ризите, все едно че бяха корабно платно. Насочвахме платното, управлявайки айсберга, същински платноход; отправихме се на юг и достигнахме твърда земя.

Тогда солнце стоило под краками нашей импровизированной лодки. Ала ние бяхме близо до брега и се спасихме с плуване.

БАНДИТЪТ

Скъперникът: — Ето че стигнах седемдесетте, здрав като риба. Имам три мазета, пълни със злато, една плевня, натъпкана със сребро, и два дюшека с банкноти от по 1000. Най-сетне мога да бъда спокоен и да си гледам старините. Но дъщеря ми си е наумила да се омъжва и кого си е избрала за годеник? Онзи голтак Лино Пико, дето няма пукната пара. Ще ми се да повикам дъщерята и да ѝ набия добре в главата, че не искам и да чувам за този умрял от глад негодник. Изабела! Изабела!

Изабела: — Тук съм, тате.

Скъперникът: — Повиках те, за да ти кажа, че от днес нататък не трябва да виждаш онзи голтак, син на един пробит грош.

Изабела: — Но, татко, аз искам да се омъжа за него!

Скъперникът: — Глупачка, омъжи се за чувал жълтици, за трезор, за банкова книжка от Спестовна каса.

Изабела: — Тате, парите не говорят, а Лино Пико ми разказва най-различни хубави истории. Искам да се омъжа за него, хъ-хъ-хъ! (плаче).

Лино Пико (скришом): „Защо ли плаче бедната Изабела? Без съмнение, по вина на стария скъперник. Сега ще го нареда.“ (Високо) — Може ли?

Скъперникът: — Кой е?

Лино Пико: — Един бандит.

Скъперникът (много уплашен): — Майчице! Какво да правя? Господин бандит, какво искате от мен? Аз съм беден старец без пукната пара. Имам само един златен зъб. Ако искате, веднага ще го сваля и ще ви го хвърля през прозореца.

Лино Пико: — Нямам нужда от златен зъб, имам си трийсет и два естествени, бели и здрави, трошат камъни.

Скъперникът: — Е, щом имате трийсет и два здрави зъба, какво друго искате?

Лино Пико: — Искам парите! (Скача през прозореца вътре.)

Скъперникът: — Милост, господин бандит! Милосърдие! Отрежете ми единия крак, щом толкова искате нещо!

Лино Пико: — Искам парички. (Тихо към Изабела) Изабела, престори се, че не ме познаваш.

Скъперникът: — Отрежете ми брадата и двете ходила, но не пипайте парите.

Лино Пико: — За какво ми е потрябвала брадата ти, от нея не става дори четка за обувки. А пък ходилата ти са плоски. Ала виждам, че имаш хубава дъщеря. Дай ми я!

Скъперникът: — Вземете я, хайде, господин бандит. Изабела, скъпа, върви с този господин, той е много добър и не иска да вземе парите на татко ти.

Изабела: — Ама аз искам да се омъжа за Лино Пико!

Скъперникът: — Чувате ли я, господин бандит? Ииска да се омъжи за някакъв празнодумец. Но аз съм ѝ баща и тя трябва да ми се подчинява.

Лино Пико: — Много добре, дай си ръката и договорът е сключен.

Скъперникът: — Така, договорът е сключен. Изабела е ваша жена. (Чува се шум от удари по вратата.)

Скъперникът: — Сега пък кой е?

Бандитът: — Аз съм, бандитът, отвори веднага вратата.

Скъперникът: — Милост, това трябва да е грешка, тук вече има един бандит. Господин бандит отвън, вече си дадох парите на бандита вътре. Защо не почукате в съседната къща?

Бандитът: — Без приказки! Ако не отвориш веднага вратата, ще ти съборя къщата!

Лино Пико: — Отворете вратата и оставете на мен да се оправя.

Скъперникът: — Ето, заповядайте, господин бандит отвън.

Бандитът: — И така, къде са парите?

Лино Пико: — В мазето, елате с мен, веднага ще ви ги дам.

Скъперникът: — Оох, предаде ме...

Изабела: — Остави го да действа, тате, ще видиш, че всичко ще се оправя.

Скъперникът: — Парите ми! Господа бандити, изтръгнете ми ноктите, оскубете ми космите на главата един по един, само ми оставете моите хубави парички, лъскавите ми златни монети! (Лино Пико и бандитът излизат: чуват се викове, после Лино Пико се връща.)

Лино Пико: — Справих се, затворих бандита в мазето, а сега да повикаме карабинерите. Искаше пари и си ги получи.

Скъперникът: — Благодаря, господин бандит номер едно! Искате ли златния ми зъб в знак на признателност?

Лино Пико: — Задръжете си го, аз си имам Изабела.

Изабела: — Да, да вървим веднага, скъпи мой Лино.

Скъперникът: — Как го нарече?

Лино Пико: — Правилно ме нарече, аз съм Лино Пико.

Скъперникът: — Аах, проклетници, преметнахте ме, изиграхте ме, дадох дъщеря си за съпруга на Лино Пико!

Изабела: — Тате, но ако не беше той, бандитът щеше да ти открадне парите.

Лино Пико: — Ако искате, ще отида долу да отворя мазето.

Скъперникът: — Не, не, за Бога, отивайте си и двамата. Искате ли златния ми зъб като сватбен подарък, или ще се задоволите със сребърния?

Лино Пико: — Ще се задоволим да ви дадем целувка по брадата и да си тръгнем колкото е възможно по-бързо.

ДОБРИЯТ МАГЪОСНИК

Нощем често сънувам, че съм добър магьосник, готов да задоволи желанията на всички.

Минавам край един безработен, който събира угарки по земята; бедният, има лош порок — пуши, но няма пари да си купи цигари.

Стъпвам върху угарката и, так!, фасът няма да свърши никога вече. Беднякът ще го пуши ден и нощ и той няма да намалее нито с милиметър: когато се отегчи, ще го сложи в джоба си, а щом поиска отново да пуши, ще е достатъчно да го извади, няма да има нужда да ходи в магазина за цигари.

Минавам край едно момче, което иска да си купи сладолед, но има само 50 стотинки.

— Поръчай си сладолед — му казвам.

— Но аз имам само 50 стотинки.

— Послушай ме. Остави 50-те стотинки на масата, добре. Сега погледни в джоба си.

Там има още 50 стотинки.

— Извади ги. Погледни отново в джоба си.

Отново 50 стотинки. Момчето ще може да вади своите 50 стотинки дори 10 000 пъти и винаги в джоба му ще има 50 стотинки.

Минавам покрай дете. То плаче, защото червеното балонче, което държало завързано на конец, отлетяло в небето. Докосвам го по пръстите и ето че на всеки пръст има завързано по едно червено балонче. Всеки път, когато едно балонче отлита към небето, на пръста му се появява друго, по-голямо и по-червено от предишното. Не съм ли добър магьосник?

ВАЛЕ ПИКА

Баба строи замък от картон върху покривката на масата, вече е станал доста висок, но тази вечер една карта е неспокойна: това е Вале пика.

Смяташе да сложи Вале пика за покрив на последната кула, за да бъде надеждна стража, но няма начин.

— Я ми кажи — възкликва баба. — Да не би да имаш световъртеж?

— Точно така, госпожа Фелисита. Имам световъртеж.

Кой отвърна? Не бяхме ние. Ние си седяхме тихо и спокойно с лакти, опрени на масата и наблюдавахме баба, която е истински майстор в правенето на замък от карти.

— Бедничкият — рече баба. — Защо не ми каза по-рано?

— Сега го знаете и моля Ви, не ме слагайте толкова високо. Вижте, на прозореца на първия етаж бих стоял с удоволствие. От там също ще видя, когато неприятелят идва и ще вдигна тревога.

Кой изрече тази реплика? Ние не. Ние не отваряме уста и не помръдваме.

Тогава, кой беше?

Ами той, Валето пика. Ето го, излиза от картата, помагайки си с лакти, измъква се цял-целеничък, също и краката, които на картата не се виждат: какви тънки крачета, обути в червени чорапи до коляно, откъдето започват зелени брич панталони.

Представя се с грациозен поклон.

— За Бога — добавя веднага то, — не казвайте нищо на краля за това бягство. Негово Величество кралят на пиките е раздразнителен, във всеки джоб има по един дявол, който му дава лоши съвети. Именно затова госпожа кралицата на пиките е толкова тъжна. Госпожо баба Фелисита, защо никога не ме слагате на стража пред вратата на кралицата?

Докато говореше, той се приближи към нас и ме щипна обично по нослето.

— Попитай го нещо, бабо — казах аз.

— Господин Вале пика, не съм много доволна от вас. Защо става така, че заспivate точно когато неприятелят влиза в парка?

— Госпожо Фелисита, не съм много доволен от вас. Защо правите така, че врагът да влиза през задната стена? Винаги ме изненадва в гръб.

Ние се засмяхме, но баба остана много сериозна и строга.

— А онзи път, когато приехте торба злато, за да се правите на заспал, а неприятелят мина под носа ви и влезе в замъка?

— Не беше торба жълтици, беше дребна медна монета, госпожо баба Фелисита, сега се намира в касата на Роберто.

Точно така беше. И това знае!

— А какво ще ми кажете за Дама купа?

Вале пика стана червен като знаме.

Този път и баба се засмя.

Вале пика е влюбен в Дама купа, но тя не иска и да чуе за него, тъй като е с черни коси.

— Кажете на художника да ми направи косата руса. Ще му кажете ли, госпожо баба Фелисита?

Баба го увери, че ще изпълни заръката.

— Но сега отивайте си на мястото, господин Вале пика!

Вале пика ни поздравява един по един с малки поклони и се връща в своята карта. Намига ни за последен път и след туй може да му отправите милион въпроси, той не отговаря вече. Е, че как искате да говори една карта от картон?

ДЪРВОТО С ПАНТОФКИТЕ

Една сутрин селянинът Пиетро отиде в овощната градина с намерение да бере ябълки. Ябълковото дърво беше в центъра на една ливада и докато се приближаваше, Пиетро забеляза между листата на дървото разноцветни плодове: сини, жълти, розови, виолетови.

— Колко странно, никога не съм виждал сини ябълки, какво ли ще е това?

Като се приближи, мистерията стана ясна в миг: по клоните сред листата стотици пантофки се полюшваха на свежия ветрец.

— На кого ли е хрумнала мисълта да окачи толкова пантофки на моето дърво? — се запита Пиетро.

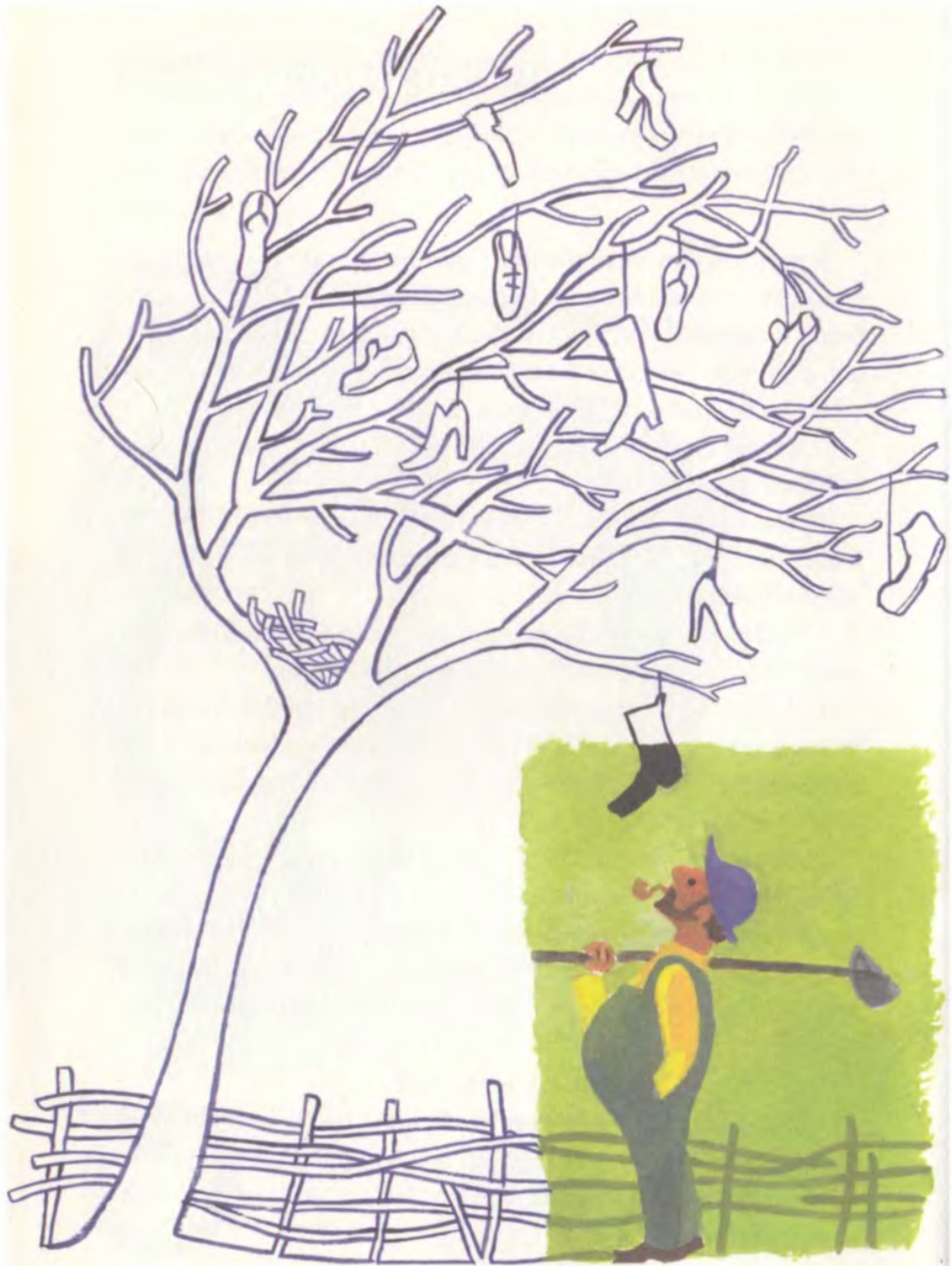
Покатери се на дървото, за да проучи добре тази работа и видя, че пантофките се държаха за клоните посредством опашчици, всъщност те бяха пораснали на дървото вместо ябълки.

Пиетро не вярваше на очите си, ощипа се силно по крака, за да се увери, че е буден. Нямахше съмнение, не сънуваше. Дълго оглежда тези хубави странни пантофки. Имаше ги всякакви: с панделка, с катарاما, с двойна подметка, подплатени с вълна и така нататък. Какво да прави?

Как ли ще свърши тази история?

Приятели, продължете вие. Аз няма да ви кажа края на приказката: трябва вие да ми го разкажете. Помислете добре и после ще ми съобщите как си представяте приказката по-нататък.

ГОВОРЕЩАТА УЧЕНИЧЕСКА ЧАНТА

Всяка вечер преди сън моето дете подрежда ученическата си чанта. По-точно безредно слага вътре учебници, тетрадки, помагала, гуми и попивателни. Но, кой знае защо, нарича тази операция „подреждане на ученическата чанта“. То не знае, че щом очите му се затворят и сладките духчета на съня започнат танца си около неговата възглавница, предметите в чантата оживяват, протягат се, точно като нас сутрин, когато ставаме от леглото, поздравяват се и се разговарят.

Попивателната хартия се опитва да оправи ъглите си и се оплаква:

— Скъпи приятели, какво ли не преживях днес. Нашият шеф ме изписа от край до край с „да живее“ някой си Копи Фаусто, при това написа „копи“ с двойно „п“. Погледнете ме, моля ви, приличам на предизборен плакат!

— И се оплакваш?! — намесва се учебникът по история и география. — Извинявай, хвърли поглед към моите страници! Нашето симпатично тиранче надраска с химикал мустаци на Карл Велики, сложи перо върху шапката на Джото и нарисува муха на носа на Христофор Колумб. Удължи течението на река По чак до Триест и нарисува понтонен мост между Сицилия и Сардиния. Истинска революция ви казвам.

— Това не е нищо — фучи учебникът по литература. — Разгледайте, моля ви се, моята 45-а страница: всички „О“ са запълнени с червено, всички „А“ — със зелено, всички „Е“ — с жълто. На страница 57, кой знае защо нашият младеж изобрази змия, чието тяло преминава през 58 и 59 страница и опашката ѝ стига чак до 60 страница. Гърмяща змия, както казва той. Навярно затова тялото ѝ е покрито със звънчета!

— Погледнете как е сдъвкан хубавият ми връх — възкликва писалката.

— Обели изцяло покритието ми от кафяв лак — изплаква моливът.

Аз, бащата на виновника, засрамено слушам всичко това. Искане ми се да събудя детето, за да чуе какво се говори за него, но точно в този момент чантата се отваря и две тетрадки, едната на редове, другата на квадратчета, идват със заръката да ми представят списък.

— Вие може би нямате вина — ми казва вежливо тетрадката на квадратчета. — Но това са нашите искания. Моля да ги предадете на сина си.

Представят ми изписан лист и се прибират обратно в чантата. На листа пише:

„Долуподписаните протестираме живо срещу насилието, на което сме подложени всеки ден. Енергично изискваме:

1) нашият ученик да се въздържа да ни замърсява с «да живее», с рисунки, фалшиви мустаци и други незаконни знаци, непредвидени в учебната програма;

2) да зачита безопасността на моливите и писалките и да не дъвчи връхчетата им;

3) да държи перата за писане в специалната кутия, а не да ги разпилява сред другите предмети; и тази сутрин учебникът по география бе силно наранен от едно перо.

Ако исканията ни не бъдат удовлетворени, ще направим всичко нашият ученик да не завърши учебната година. Подпис:

Допълнителен учебник, Тетрадка за задачи, Тетрадка-дневник, Молив за копиране, и т.н., и др.“

Утре сутринта ще дам на моето дете да прочете този протест. Надявам се повече да не чуя подобни оплаквания.

ПОКРИВЪТ СКИТНИК

Покривът на моя дом е истински скитник. От време на време го обзема желание да се поразходи, откача се от стените на къщата и се понася в небето, поклащайки се като хвърчило. Ако желанието го обземе, когато вали дъжд, нещастieto е пълно, защото вали вкъщи. Тогава се подавам от прозореца, виждам покрива, спрял между короните на две дървета в градската градина.

— Връщай се вкъщи, че заваля дъжд! — викам му аз.

Той се прави, че не разбира, издига се над дърветата и спира върху клетката на маймуните в зоологическата градина.

Веднъж бях на покрива, трябваше да проверя един от комините, който не теглеше дима. В същия момент покривът се откъсна от стените на къщата и полетя високо над облаците.

— Проклятие — казвах си, като гледах надолу, — покривът ми смята, че е дирижабъл и сега ме носи към Северния полюс!

Такива работи с моя покрив. Трябва да се реша веднъж завинаги и да го сменя. Вместо покрив, ще направя тераса с цветя, храсти и пейки. Представете си колко хубаво би било къщите да имат вместо покриви тераси с много цветя!

ПИСМО ОТ ЕДИН ПАЯК ДО НЕГОВИЯ ХАЗЯИН

Уважаеми господине, аз съм стар паяк и досега живях точно зад гърба ви, в гипсовия бюст на странния персонаж с две лица, който, ако не се лъжа, се казва бог Янус. Даже чуйте:

*Добрият бог Янус
колко е странен:
има той две лица
и капан е това.
Зад главата, гледай ти,
втори нос му стърчи.*

Но не за бог Янус искам да говоря, а за моята стара и бедна личност. Някога бях хубав охранен черен паяк, до сегашното състояние стигнах вследствие на многото битки, които бях принуден да понасям, преследван от вашата жена. А тя всяка сутрин съсипваше с един удар на метлата моите търпеливи произведения на тъкачеството. Ако бяхте рибар и някоя акула всяка сутрин ви късаше мрежите, как щяхте да живеете? Не искам да сравнявам вашата госпожа с акула. С две думи, бях принуден да се задоволя да преследвам дребни мушици в библиотеката и се настаних в малко убежище, зад главата на бог Янус, който не се оплакваше твърде от това. Така остарях. Мухи се намират все по-рядко поради инсектицидите, създадени от съвременния човек.

Иска ми се да помоля вашата госпожа да оставя живи поне две-три мухи на седмица, да не ги избива всичките.

Но знам, че това не е възможно: вашата госпожа ненавижда мухите, защото ѝ цапат покривките и стъклата на прозорците. Затова реших да напусна този дом и да се преселя сред природата. Може би там ще намеря условия за живот. Получих вест от някои мои познати, които живееха в мансарда, а впоследствие емигрираха в градината: чувстват се добре и ме канят да ги последвам. Да, господине, всички си отиваме. Паяците напускат къщите на хората, защото в тях вече няма храна. Отивам си без съжаление, но ми се струва неетично и лишено от любезност да си тръгна, без да се сбогувам.

Ваш най-предан,

Паяк Осминог

ОБИКОЛКА НА ГРАДИНАТА

Неизвестно как мравките узнаха, че хората се забавляват, организирайки големи състезания с велосипеди: Обиколка на Италия, Обиколка на Франция, Обиколка на Швейцария и така нататък.

— Защо не направим и ние Обиколка на Градината? — каза едно много спортно мравче, което пътешестваше на гърба на гъсениците.

Идеята веднага се хареса на всички мравки. Бе решено надбягването да се проведе именно на гърба на гъсениците: те не са велосипеди, но тялото им е подобно, защото изглежда съставено от множество малки тръбички, споени една към друга.

Постъпиха многобройни записвания. В зеленчуковата градина гъсениците бяха уловени от мравките, дошли за състезанието: те ги яхнаха и без обяснение започнаха да ги ръгат, бодат и хапят, за да ги заставят да отидат на мястото на старта. Бедните гъсеници се гърчеха, мятаха, изправяха, скачаха, правеха всичко, за да избегнат принудата.

Публиката, състояща се от хиляди мравки, струпани от двете страни на трасето, отначало видимо се забавляваше. Но надбягването вървеше толкова бавно, че скоро всички се отегчиха. В един момент гъсениците започнаха да се търкалят като змии и стана невъзможно да ги накарат да продължат.

Мравките се хвърлиха с всички сили: около всяка гъсеница се бяха струпали стотина мравки, те я хапеха, за да я заставят да бяга. Все едно нашите колоездачи да започнат да хапят велосипедите си, за да ги принудят да бягат, представяте ли си го?!

Накрая гъсениците бяха оставени на мира и се реши мравките да продължат състезанието пеша. Ала това беше истинска катастрофа. По време на кроса някои мравки бяха пленени и отведени в други мравуняци, други бяха изядени от гущерите, трети се удавиха при преминаването на потока, който пресичаше трасето. От стотте мравки, стартирали в кроса, само две пристигнаха на финала, но бяха тъй изтощени, че заспаха, преди да преминат под лентата с надпис „финал“.

Трябваше да се изчака събуждането им, за да се види коя ще пристигне първа. Победи една много дребна червена мравка. За награда получи въшка от рози за смучене.

ТАНЦЪТ НА МЕЧКАТА

Мечокът Боро бе уловен, когато още не умееше да се справя сам, извън бърлогата на своите родители. Беше продаден на собственика на конен цирк, който го повери на дресьор, за да го обучи да танцува. Знаете ли как се учи една мечка да танцува? Това е жестока работа. На земята се разстилат живи въглени, животното се принуждава да ходи по тях, а наблизо някой свири на гайда или на кавал. След два-три опита, щом чуе кавала или гайдата, мечката си спомня за жаравата, която я е опарила, започва да се вълнува, да подскача ту на една, ту на друга лапа, все едно че отново ѝ пари под краката. Този танц е тъй комичен, че никой зрител не може да сдържи смеха си.

След края на номера отвеждаха Боро в клетката му. На дясната задна лапа му бяха запоили желязна верига и не я сваляха нито денем, нито нощем. Веднъж в същия цирк Боро срещна стария мечок по име Руби, уловен като възрастен. Той беше прекарал много години в плен, но не бе забравил волните гори, които Боро бе зърнал едва-едва в детството си.

— Дърветата се издигат над главата ти, снегът скърца под лапите ти, а през пролетта водите носят с трясък ледовете надолу към долините: вдигаш нос и милион опияняващи аромати нахлуват в стомаха ти — разказваше Руби на младия си приятел спомените от свободата.

— Какво представляват опияняващите аромати? — попита Боро, тъй като не бе чувал за тях.

— Клетите Боро, ти никога не си изпитал щастието. Аз съм вече твърде стар, за да се опитам да бягам — добави Руби, — но ти си млад и силен. Защо не си тръгнеш?!

Те си говореха често за този проект и веднъж, когато циркът се беше установил в планински град току до края на гората, Боро реши да се опита да избяга. Дресьорът го изведе от клетката и го остави в средата на арената, Боро се огледа, за да вкуси за последен път аплодисментите на публиката, после, все едно че нищо не се е случило, тръгна към изхода. Зрителите се смееха, но смехът им скоро премина във вик на ужас, когато видяха, че Боро вървеше решително право срещу тях, като че ли не ги виждаше. Тълпата се разтвори и го пусна да мине, той бе почти достигнал изхода, вече втвърдяваше стъпката, за да премине в бяг, когато чу зад гърба си звуците на гайда и кавал.

Невидима ръка стисна Боро за гърлото и го повлече неудържимо назад. Почти без да забележи, той се спря, краката му се раздвижиха на място в тромавата стъпка на мечия танц.

Боро танцуваше, а зрителите се завръщаха на местата си, макар и все още с подозрение. По време на танца Боро виждаше заснежени простори, гори, потоци, усещаше аромата, за който старият Руби му бе разказал. Сърцето му напираше страстно към свободата, ала краката му се вдигаха и отпускаха на място, омагьосани в ритъма на мелодията. Когато музиката замлъкна, Боро остана неподвижен за известно време. После падна на земята като ударен от мълния. Пленничеството го бе убило.

ГОВОРЕЩАТА КОТКА

Едно дете ми поиска приказка за говореща котка. Споменах за тази поръчка на моя котарак Пини, който се възползва и ми изпрати следното писмо:

Скъпи Джани, аз съм възпитан котарак от добро семейство. Майка ми беше най-дебелата котка в цяла Порта Венеция, а старите котараки в Милано още помнят опашката на дядо ми, която достигаше 40 сантиметра на дължина и приличаше повече на конска, отколкото на котешка. Аз бих могъл да стана известен котарак, защото умея да говоря и да пиша, а освен това свиря малко на пиано, на четири лапи. Но когато свиря, ти се ядосваш и ме гониш от клавиатурата. Защо? Може би музиката ми не ти харесва? На мен пък не ми харесва твоята, така че сме квит.

Когато ти свириш, трябва ли да те изгоня от пианото с плесници, както постъпваш ти с мен? И за още нещо трябва да се оплача: ти винаги използваш моята възглавница и това не е честно. Едва задрямал, ме прогонваш и премяташ крака върху възглавницата ми. Къде тук е вежливостта? Аз ти отстъпвам леглото, дивана и разтегателното кресло, ти би могъл да ми отстъпиш поне възглавницата.

Накрая ти съобщавам, че суровото месо вече не ми харесва. Затова, преди да го оставиш на масата, за да го изям през нощта, когато огладнея, те моля да го сготвиш, с масло, малко олио и стръкче салвия. Сега се сбогувам и отивам да се поразходя. Включи електрическата печка, защото, като се върна, искам да се стопля; снощи се върнах целият мокър и хванах ужасна простуда.

Твой многообичан,

Котарак Пини

Какво ще кажете за моя котарак?

ИГРИ И ЗАБАВА В ДЖУНГЛАТА

Ето как си представям, че се забавляват животните в джунглата. Никога не съм виждал онова, което разказвам, разбира се, но съм сигурен, че е така.

Преди всичко маймуните. Те са палавниците на джунглата. Любимото им развлечение е да хвърлят кокосови орехи по гърба на крокодила, който дреме в калта.

— Влез! — казва крокодилът, като мисли, че някой чука на гърба му, за да получи разрешение да влезе в реката.

Маймуните се превиват от смях и продължават да стрелят в целта.

— Влез! — крещи крокодилът.

След известно време разбира, че са маймуните и ги заплашва:

— Ще оцветя водата в червено с вашата кръв, дяволски чеда!

В този момент една змия му дръпва опашката и побягва бързо колкото може.

Слоновете са най-остроумни, те играят на „железен хобот“, също както ние играем на „желязна ръка“. Как го правят ли? Ами, застават лице в лице, издигат хоботите си във въздуха и ги опират един в друг. После се напъват: побеждава този, който успее пръв да огъне хобота на противника.

А пък слончетата се опитват да пазят равновесие на върха на хоботчетата си и да се въртят като пумпали.

В джунглата има и институт за красота, където тигриците ходят да им освежат цвета на ивиците, да си напомадят мустаците и да говорят лошо за лъва. Но когато лъвът дойде да му срещат гривата, те млъкват.

— Одеколон или брилянтин? — пита леопардът фризьор.

— Брилянтин — отвърща лъвът.

Щом лъвът си тръгне, тигриците заговарят в един глас:

— Почти плешив е, а иска да му слагат брилянтин! Би трябвало да носи перука, бедният.

Лъвът отива да изиграе партия топки с мечката: вместо топки, естествено, използват обичайните кокосови орехи.

Лъвът хвърля прекалено силно своя орех и го праща върху гърба на крокодила.

Чува се: чук-чук.

— Влез! — казва крокодилът.

Лъвът и мечката се превиват от смях.

Крокодилът мърмори:

— Тук човек не може да си дремне спокойно.

МЕМОАРИТЕ НА ЛУНАТА

Луната решила да напише мемоарите си. Нямала нито писалка, нито молив, затова се принудила да използва за писане комета, като топяла опашката ѝ в нощния мрак. Нямала и хартия, записвала всичко върху облаците, а те веднага отлитали. От време на време Луната се питала:

— Къде ли се е дянала осемнайсега страница? Осемнайсега страница била облак, който точно в този момент изливаш дъжда си над град София. Жителите на София виждали облака, виждали дъжда, но въобще не подозирали, че този дъжд съдържа информацията от осемнайсега страница на мемоарите.

И така, Луната пишела ли, пишела, а вятърът отнасял спомените ѝ.

— Загубих дваисет и четвърта страница! — оплаквала се Луната.

Двайсет и четвърта страница била розово облаче, което избягало и отишло да се люлее на морската повърхност.

Успях да прочета само трийсет и пета страница, където Луната бе написала: „Най-добра съм сред всички пумпали, защото правя три завъртания едновременно: около себе си, около Земята и около Слънцето. Аз съм слугиня на Земята, но тя никога не ми плаща заплата. Някой ден ще я зарежа и ще отида да се въртя около планетата Марс, защото е образована и възпитана, а коремът ѝ целият е разчертан от канали“.

На петдесет и първа страница (която била бял като мляко облак) Луната написала: „Сънувах сън. Присъни ми се, че Земята беше станала цялата червена, като огън. А на мястото на полюса имаше звезда“.

Останалото не успях да го прочета, защото петдесет и първа страница (облакът като мляко) бе отлетяла към Варна.

МЪЛНИЯТА

72

Едно време господар на мълниите бил бог Зевс. Той бил сърдит старец. Срещу всеки, който му правел напук, Зевс хвърлял по една мълния, за да го изпепели; поне така се говорело тогава, преди много години. Бог Зевс обикалял небето с връзка мълнии в ръка, както вие и аз бихме се разхождали с букет цветя. Ала веднъж забравил връзката с мълниите върху един облак, а той се понесъл по небето тъй бързо, че когато Зевс си спомнил за мълниите и се върнал да ги търси, не намерил облака.

Този облак раздал по малко от мълниите на всичките си побратими. Връзката трябва да е била много голяма, защото и до ден-днешен небето е пълно с мълнии. По време на буря облаците се развеселявали и започвали игра на кегли с камбанариите, кулите и високите постройки, с върховете на дърветата. Само че вместо обичайните кегли, облаците хвърляли към земята мълнии. Ала хората са хитри, навсякъде по високите сгради сложили гръмоотводи, които привличали и улавяли мълниите. Облаците се гневели, че не могат да съборят зданията на хората и сърдито се карали. Тази караница била гръмотевична.

— Остаряваме! — оплаквали се облаците. — Вече не виждаме добре както едно време!

Защо ли не си купят очила? Ще ви хареса ли да видите облаци с очила?

ГЕОГРАФИЯТА В ОТПУСК

Една нощ, когато над Средиземноморието блестели милиони звезди, Сардиния чула да я викат:

— Ееей, не ти ли омръзна да стоиш все на това място?

— Кой ме вика?

— Аз, Сицилия.

— Мила сестрице, откога си проговорила? Мислех, че знаеш само да боботиш с твоята Етна.

— Слушай, защо да не отидем да поскитаме? Робини сме на географската карта, която ни е отредила това място, по средата на Средиземно море, а то е малко, колкото една вана. Чух да говорят за щастливи острови, разположени в топлите океански води, в южните морета, където бананите растат по дърветата, докато тук се налага да ги купуваме на пазара. Защо не вдигнем котва и не тръгнем нанякъде?

— Да си кажа право — рекла Сардиния, — дори не знам къде се намира моята котва. Но едно презокеанско плаване би ми доставило удоволствие.

Накрая се договорили. Залюлели се малко надясно, малко наляво и успели да се откъснат от морското дъно. Приближили се една към друга, завъртели се около себе си; Сицилия искала да покаже на Сардиния димящата Етна, а Сардиния държала нейната по-голяма сестра да види живописните ѝ брегове, изпъстрени с тихи заливи.

След туй полека-лека, разговаряйки сърдечно помежду си, те се насочили към Гибралтарския проток. Ала тук започнали неприятностите, защото протокът е много тесен и нито Сицилия, нито Сардиния можели да минат през него.

Гибралтарският проток избухнал в неудържим смях:

— Имате кореми колкото магазин за бъчви. Обзалагам се, че няма да успеете да преминете!

— Хей ти, разшири се малко! — ядосано му отвърнала Сицилия.

— Остави! — намесила се Сардиния, чийто нрав бил по-спокоен.

— Ако не минем, ще се върнем назад.

— Но аз искам да отида в южните морета — протестираше Сицилия.

— Да се опитаме да минем през Суецкия канал.

Върнали се обратно и скоро стигнали Суецкия канал.

Но и той бил прекалено тесен за тях.

— Аз бих се разширил — казал Канала, като свил рамене, — но Египет ще протестира. Той и без това смята, че съм твърде широк.

— Какво ще правим сега? — попитала Сардиния, без да се безпокои.

— Би трябвало да помолим Африка да се помести малко на юг; тогава и Суецкият канал, и Гибралтарският проток биха станали достатъчно широки, за да минем свободно. Дали да не предложим на Африка и тя да излезе в отпуск?

Направили опит да я повикат, но Африка не отговорила. Навярно спяла в девствената гора или в пустинята Сахара, или пък се е изкачила на най-високия си връх Килиманджаро за малко лед, че да си приготви айскафе. С една дума, бедната Сицилия трябвало да се примири. От своя страна Сардиния вече се била отказала от пътуването. Върнали се бавно на местата си, край италианския ботуш.

— В нищо не ни върви — мърморела отчаяно Сицилия.

— Все пак си направихме малък круиз — въздъхнала утешително Сардиния.

Въпреки всичко те били доволни, че се прибрали вкъщи без щети.

Смълчали се. Нощта отивала към своя край. Звездното небе избледняло и една розова ивица се показала на изток. Кратката ваканция на двата острова останала незабелязана, тъй като през лятото никой не се интересува от географските карти: училищата са затворени и те си висят спокойно по стените. За какво ли си мислят?

ВЪРХОВЕТЕ ВЪРВЯТ

В най-стари времена върховете излезли от морето. Един по един, разбира се. Най-напред показал чело Монте Бианко, после Монте Роза, след туй се появил върхът на шапката на Монте Червино. Пред тях се простирала безкрайна пуста равнина и те протягали врат да видят надалеч, надалеч. Но нямало нищо за гледане.

Тогава бавно тръгнаха: нямало как да тичат с всички онези снегове и ледници, и пропасти, и скали, които носели на гърбовете си.

Разговаряли ли са помежду си по време на този грандиозен поход?

Може би да, но на езика на планините, с гласа на гръмотевиците, бурите, ветровете, скалните свлачища.

— Щеше да е по-добре да си бяхме стояли на топло на дъното на Средиземно море — мърморел Монте Бианко, — челото ми се покри със скреж и чувствам как гърбът ми се пука от студ поради леда. Погледнете ми гърба, какво ми става?

— Ха-ха-ха — смеел се Червино. Смехът на планината бил по-скоро страшен и напомнял грохота на ледените топчета, които падат от небето, когато вали град. — Ти имаше хубав гладък гръб, помня... Сега си набръчкан, като старец на един милион години.

— По-леко с годините! Я имам, я нямам половин милион — отвърнал Монте Бианко.

— Хей, вие двамата, не се карайте! — отекнал воят на вятъра откъм Монте Роза. — Нямаше как да останем по-дълго в морето, добре знаете това. Чувала съм да казват, че Африка се приближава към Европа: навярно затова нещо ме тласкаше с такава сила. Отначало го понасях добре, но накрая натискът бе станал по-силен от мен и трябваше да се раздвижа. Сигурно и с вас е било така.

Да, така е било. Тогава планините, тежки и бавни като огромни фериботи, се насочили на север.

— Ако не греша, аз все още съм с крака във водата — мърморел Монте Бианко от време на време.

— А аз — не — смеел се Червино. — Целият съм извън морето.

Той бил изправен и строен хитрец, голям тарикат. Улавял облаците в движение и си ги увивал около главата, като дете, което играе на индианци.

— Да видим кой ще стигне най-високо — предложил Червино.

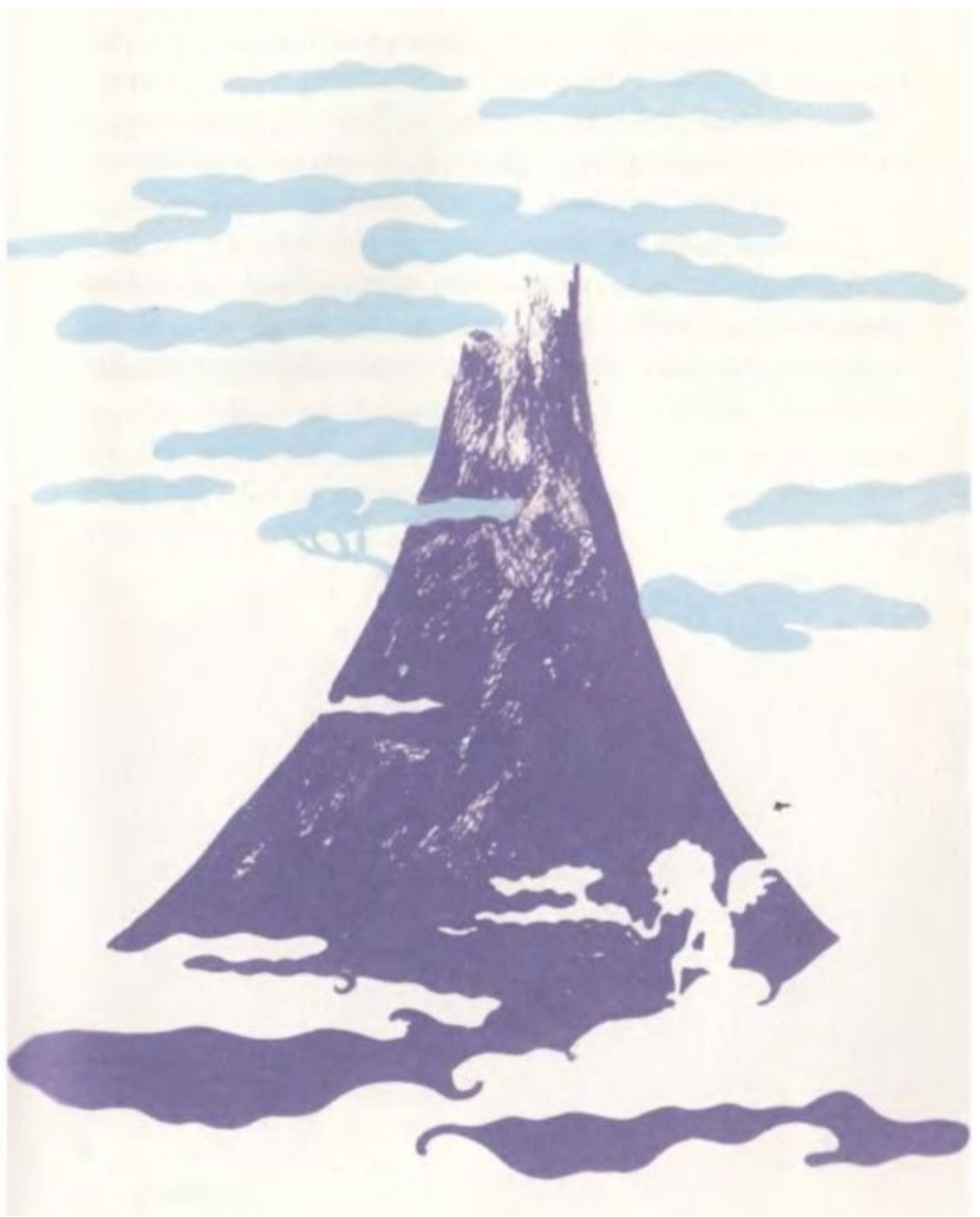
Другите двама приели облога. И тримата били добри катерачи, за кратко време стигнали до 5000 метра. Там, горе спрели, защото най-после намерили по-хубав въздух, лек и чист, който държал умовете им будни и свежи. От какво ли е направен умът на планината: от желязо, мед, злато, сребро?

После, с времето, ледът, водата и снегът издълбали мощните снаги на върховете, прокопали в хълбоците им долини, изваяли склоновете им като статуи: сега са малко по-ниски, но нямат желание да продължат изкачването. Стари и уморени са. И още как, след милиони години, изминали оттогава!

Точно затова са неподвижни, величави, едва-едва отварят едно око, когато бурята беснее. Червино мърмори:

— Кой ме гъделичка?

След това затваря очи и потъва отново в сън. Той е слязъл пониско от двамата си другари. Най-високо от всички е Монте Бианко.

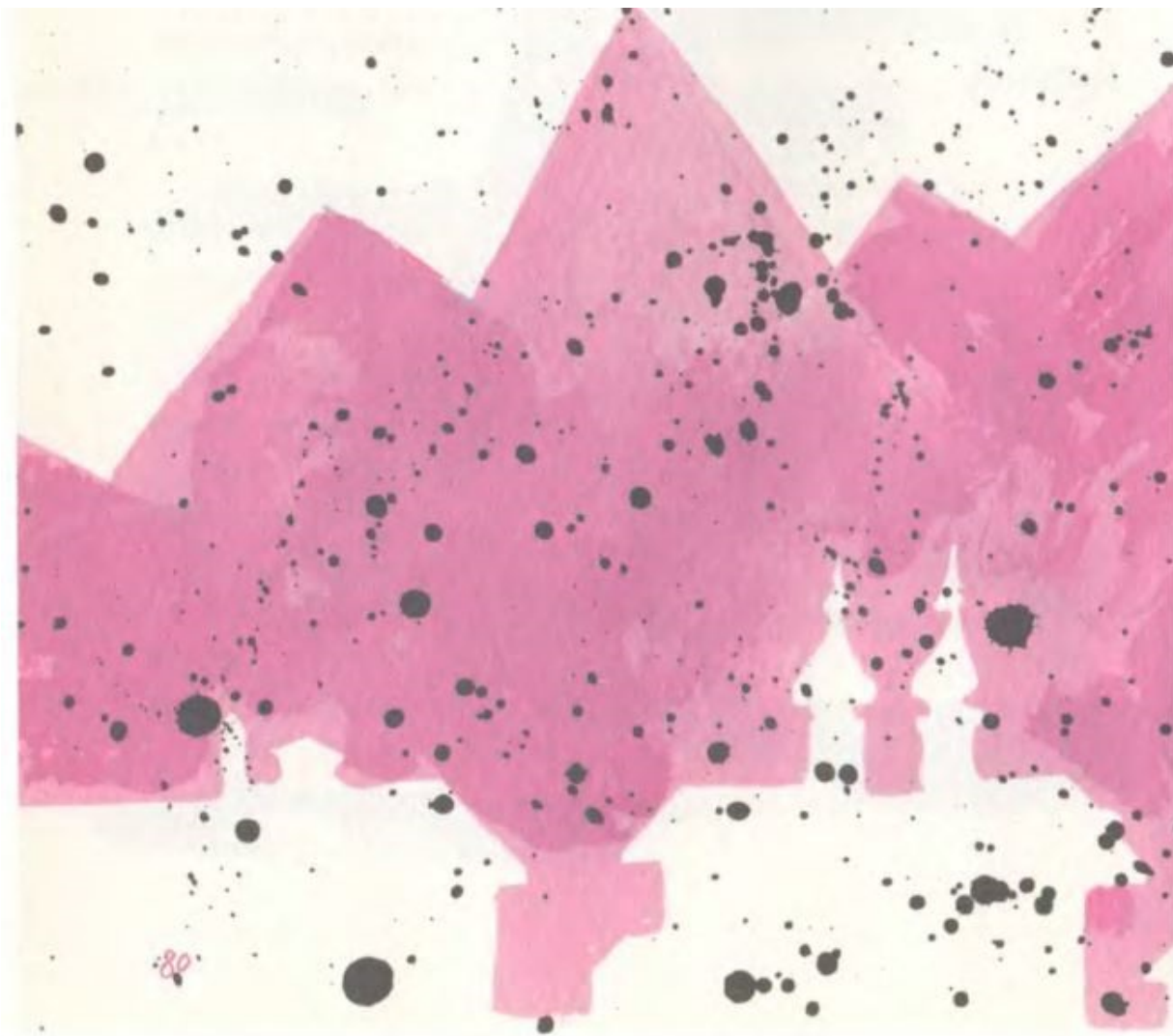

СНЕГЪТ

Колко странен тази година е снегът по Далечните Планини (не търсете тези планини на географската карта: няма ги)! Защо е странен ли? Извинете, какво бихте казали за жълт сняг? По билото на Далечните планини е паднал сняг, жълт като шафран. Планините приличат на огромни купища злато. Хората ги гледат и казват:

— Снегът тази година е болен от жълтеница.

Жълтеницата, както знаете, е заболяване, от което кожата пожълтява и заприличва на лимонена кора. Вечер хората си лягат и на другата сутрин отново гледат Далечните планини.

— Хубава работа!

Какво се е случило? В Планините е ваял сняг, червен като кръв. И така цяла зима, снегът постоянно сменя цвета си: веднъж е зелен и прилича на пролет; друг път син и изглежда все едно морето се е издигнало до небесата; после става виолетов, оранжев. Това е великолепна гледка: хората се събуждат сутрин и се питат:

— Какъв ли сняг е паднал през изминалата нощ в Далечните планини?

Една сутрин бе ваял черен сняг. Планините бяха като облечени в траур. Хората се уплашиха: дали ще се случи нещо лошо? И през целия ден останаха затворени вкъщи. Сега промените на цвета не забавляват никого: хората искат да виждат стария си бял сняг. Но не: на следващата

сутрин е пролет и в Далечните планини няма сняг. Само слънце, цветя и скали, които блестят като диаманти.

БУНТЪТ НА МАШИНИТЕ

Машините се разбунтуваха, защото не искаха да произвеждат оръжия. Знаете ли как започна всичко? Първа се разбунтува машината, която произвежда тръби от всички размери: тънки, колкото пръстче, широки, колкото оръдие, други — за водопроводи.

Когато ѝ заповядаха да прави оръдия, машината спокойно продължи да произвежда водопроводни тръби.

— Но как ще стреляме — гневяха се генералите — с тръби, годни само за водопроводни шахти? Ние трябва да изстрелваме шрапнели през дулата на оръдията; не да мием чинии.

— А вие защо искате да стреляте? — говореше на себе си машината, като се подсмиваше.

Естествено, генералите не разбираха думите ѝ: те разбират само езика на оръдията. И не виждаха усмивката ѝ, защото машините нямат уста; те се усмихват с колелцата си.

Друга една машина правеше пирони и когато ѝ заповядаха да произвежда патрони за пушки, продължи както преди, да прави пирони, без да обръща внимание на заповедта.

— Проклетие — казваха генералите, — как се води война с пирони? Врагът ще събира пироните и ще ги използва да си поправя подметките.

Трета машина трябваше да произвежда барут и други експлозиви; а тя се направи, че не забелязва нищо и продължи да произвежда торове за нивите.

— Нима можем да стреляме с това срещу врага? — питаха се генералите, като се почесваха по тила. — Вместо да бомбардираме неприятелските градове, ще наторяваме земите му и ще правим плодородни почвите му.

Опитаха се да накажат машините, оставиха ги без грес за смазка и без бода. Машините бяха гладни и линееха пред очите им, като се покриваха с ръжда. Но работниците, за да не ги оставят да умрат, ги обсипваха с грижи и любов, като гресираща всяко зъбно колело. И когато генералите заповядаха машините да бъдат пуснати, те възобновиха, както преди, производството на тръби, пирони, торове. Генералите изпаднаха в отчаяние, тъй като не можеха да започнат войната. Но хората бяха доволни. На минаване край фабриките, те се усмихваха, чувайки песента на машините:

„Капитане на войната, хвани пушка и падни на земята“.

НЕБЕТО

Много ми харесва небето с луната, звездите и всичко друго. Но би ми харесвало още повече, ако можех да го променям от време на време по мой начин.

Една вечер, например, искам вместо една, да има три луни: кръгла, квадратна и триъгълна. Кръглата луна се завърта бързо по небето, като топка, като светлото око на фар. Друга вечер би ми харесвало да подредя звездите според направена от мен рисунка. Бих написал името си със звезди, много звезди, после името на моето дете и това на неговата майка. Бих сложил една неподвижна звезда в средата на небето, а на останалите бих заповядал да завъртят хоро около нея. Всички ще гледат нагоре, зрелището би било много по-красиво от зарята.

После бих направил състезание на звездите, от единия до другия край на небето, за да видя коя е най-бърза. С една дума, не бих ги оставил нито минута в покой, бих ги карал да се движат непрекъснато насам-натам.

Би ми харесало също да видя звезден кортеж: сто хиляди звезди в шествие, а начело луната, като бяло знаме.

ПОДАРЪК ЗА ВАКАНЦИЯТА

В края на учебната година Марио получи в дар писалка, с която да си пише домашните през ваканцията.

— Исках велосипед — оплакваше се Марио на баща си.

— Почакай с мрънкането — отвърна баща му. — Още не си видял за каква писалка става дума.

След няколко седмици Марио се реши, макар и против волята си, да започне подготовката на домашните за ваканцията. „Какво нещастие — мислеше той, докато решаваше една задача, — през цялата година учителят ми дава теми, задачи, операции и чертежи. За ваканцията можеше да ми даде нещо по-различно. Например: домашна работа за понеделник: да се покатеря на черешата и добре да си похапна сладки череша; домашна работа за вторник: да играем футбол, докато не паднем на земята от умора; задача за сряда: да идем на разходка в гората и да нощуваме на палатка. Вместо това, виж ме: отново трябва да извършвам деление и изваждане“.

Точно в този момент писалката бе обзета от нетърпение и започна да се носи бързо по квадратчетата от първа страница на тетрадката по математика.

— Какво си си наумила? — възкликна Марио.

Ставаше нещо чудно: писалката бързаше, тичаше сама по страницата и за миг задачата беше решена, отговорите бяха написани с красив почерк. Едва тогава тя се успокои и застана мирно на масата, все едно че беше уморена и й се спеше.

— Страхотно! — каза Марио. — Ето писалка, която сама решава задачи!

На другия ден на Марио му предстоеше да развие литературна тема. Седна пред бюрото си, взе писалката в ръка, почеса се по главата в търсене на идеи и ето че отново писалката включи на четвърта скорост и за миг стигна до края на страницата. За Марио оставаше само да обърне страницата; после писалката продължи. Пишеше сама, не беше нужно Марио да я държи между пръстите си и редеше думите по-бързо от пишеща машина. От този ден нататък, ако трябваше да

прави домашни, Марио отваряше тетрадката, поставяше писалката върху листа и гледаше: писалката правеше всичко сама, по-добре от най-добрия ученик в класа. Известно време Марио се забавляваше да я гледа, после чуваше приятелите си да го викат под прозореца.

— Идвам веднага — отвърщаше.

И пошепваше на писалката с обич:

— Ти реши задачата, а аз ще отида да се изкъпя в реката.

Писалката не чакаше да ѝ повтаря. След като стигнеше до края на страницата и задачата бе решена, сама скачаше в кутията и си лягаше да спи. Истински късмет за Марио, трябва да се признае.

В края на ваканцията тетрадката за домашни бе пълна, изписана до край чисто и подредено, като никоя друга тетрадка на Марио. Той лъсна много добре своята писалка — беше си го заслужила — и ѝ благодари за отличната работа.

НАЙ-КРАТКАТА ПРИКАЗКА

Веднъж трима разказвачи си направили състезание — победител трябвало да стане този, който знае най-кратката приказка.
Първият разказал приказка от сто думи.

Вторият разказал приказка от петдесет думи.

Третият останал мълчалив и нищо не разказал.

— Е, и? — попитали другите двама. — Няма ли да кажеш нещо?

— Аз вече свърших. Моята приказка е озаглавена „Мълчанието е злато“.

Другарите му признали, че неговата приказка е най-кратка и му връчили награда. Но така и не се разбрало каква е била наградата.

СТАРИТЕ ПОГОВОРКИ

В един град, за чиято история, нрави и обичаи ще разкажа някой ден, има самотна сграда, малко отдалечена. Това е хоспис, където се оттеглят на почивка Старите поговорки. Някога те навярно са били млади и истински, но сега никой не иска вече да ги слуша. Да си почиват? Нека се изразя по-точно: да разговарят и да спорят безкрай.

— Който се ражда магаре, магаре умира — отсъжда една Стара поговорка.

— Я, стига — прекъсват я другите, — ами ако се изучи? Ако се стареае и заляга? Всеки може да работи над себе си и да се усъвършенства.

— Който се задоволява, пчели — намесва се друга Стара поговорка.

— Представете си! — срязват я веднага. — Ако хората се задоволяваха с онова, което имат, щяха още да живеят по дърветата, като маймуните.

— Който работи за себе си, работи за трима! — чува се вик.

Минава лекарката (също поговорка, но млада) и казва своята дума:

— Не, който работи за себе си, работи само за един. Обаче „съединението прави силата“.

Старите поговорки се смълчават. След малко най-старата подема отново:

— Който иска мир, да се готви за война!

Санитарите я чуват и ѝ дават да пие отвара от лайка, за да се успокои, после внимателно ѝ обясняват, че който иска мир трябва да подготви мир, а не бомби.

Друга Стара поговорка идва, заявявайки:

— Всеки е цар в собствения си дом.

— Ами тогава — питам я аз, — ако е цар, защо трябва да плаща данъци? И за електрическа енергия? Че и за газ? Хубав цар, няма що!

Както виждате, Старите поговорки, разговаряйки помежду си, казват и смислени неща, но само когато се критикуват взаимно. Тяхната специалност е всяка да казва противоположното на другата.

— *Dulcis in fundo*^[1]! — казва някоя.

Друга веднага я контрира:

— Отровата е накрая!

Понякога ми домиляват. Те не забелязват, че светът се променя, че старите поговорки вече не стигат, за да го тласкат напред; че са нужни нови хора, храбри, уверени в силите и в умовете си. Такива като вас.

---

[1] *Dulcis in fundo* (лат.) — Сладостта е на дъното. — Бел.прев. ↑

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ТЕЛЕФОНЕН УКАЗАТЕЛ

Според моя начин на виждане, в телефонния указател има много пропуски. Липсват телефонни постове от обществена необходимост, които би трябвало да стоят до номера на пожарната, на службата за събуждане и на тази за информация. Заемам се веднага да формулирам предложение за създаване на следните номера:

000000001 — Услуга приказки. Необходима на децата, които не могат да заспват, без някой да им разкаже приказка; още по-необходима на родителите, които обикновено знаят малко приказки, пък и не ги разказват добре. Набирате номера и сладък глас започва приказка...

000000002 — Услуга вицове. На мнозина им харесва да слушат вицове, но после ги забравят, а когато си ги спомнят, вече не се смеят, защото не знаят края или ги объркват. Освен това е трудно човек да бъде винаги в течение на новите вицове, когато е толкова зает. Един телефонен номер за вицове би бил добре дошъл.

000000003 — Услуга титли. Някои хора живеят в постоянна неудовлетвореност, защото нямат титла или почетно звание, едно елементарно „инж.“, което да добавят пред името си във визитната картичка. Идеята ми е телефонната услуга 000000003 да направи щастливи тези хора. Ако се почувстват особено депресирани и натъжени, да вземат телефонната слушалка и глас, изпълнен с уважение, с благоговение и почителност да ги поздрави горе-долу така: „Добър вечер, кавалер на ордена на кончетата-люлки, велик офицер на печените круши...“ и така нататък.

000000004 — Услуга напътствия. Тази услуга е абсолютно необходима. Представете си, че нямате пукната пара в джоба и не знаете как да се нахраните? Услугата напътствия би трябвало да ви подсказва как да излезете от положението, да ви съобщи адреса на някоя кръчма, готова да храни клиентите на кредит и прочее.

Вярвам, че главните телефонни дружества ще вземат под внимание горните мои предложения с цел подобряване на обслужването.

ИСТОРИЙКИ

Идват ми наум толкова историйки...

Например:

Гробището на запетайките. Там са погребани всички сгрешени запетайки, задраскани от синия молив на учителя;

Теменужки на северния полюс. Това би била историята на един празничен ден, толкова щастлив, че дори и ледовете разцъфтяват. Може би става дума за деня, в който мирът ще се възцари за всички и завинаги;

Сбърканите глави. Тази ще бъде яка: ако сбърканите глави, онези, пълни с объркани идеи, можеха да се отвъртат и заменят, както правим това с изгорелите крушки;

Без паспорт. Това може да бъде история за пролетта, която пътува от единия до другия край на света, без да се нуждае от паспорт; тя пренася своите цветя, своите бури, облаци и хубави дни, без да плаща мито;

Дворец за чупене. Тази история ще ви хареса със сигурност: да се построи дворец, пълен с неща за чупене, и децата да бъдат канени в него веднъж седмично с позволението да чупят всичко, включително и стените; вярвам, че така те ще се разтоварват и после вкъщи ще бъдат по-внимателни към чупливите предмети;

Паметник от сняг. Тази история може да се разкаже така: „Попитали един голям човек: «Когато умрете, какъв паметник искате: от бронз или от манна небесна?». «Направете го от сняг», отвърнал големият човек, «слънцето ще го стопи и той няма да хвърля сянка върху вас.»“;

Лепило за пощенски марки. Изумително изобретение: пощенски марки с ментово лепило, с бадемово лепило, с ягода или касис, да бъдат близани като бонбони. Каква печалба за пощите! Малките деца ще казват: „Гате, ако съм послушен, ще ми донесеш ли марка «хиляда вкуса»?“.

Ето такива историйки знам сто, хиляда... Някой ден ги разкажа от първата до последната.

ПРИКАЗКИТЕ НА ЕЗОПЧО

ЛИСИЦАТА ФОТОГРАФ

Един хубав ден лисицата открила, че истинското ѝ призвание е да бъде уличен фотограф. Вие бихте ли се оставили да ви снима тази лукава кумица? Честно да си кажа, аз не бих. И ще ви обясня причините.

Впрочем с новия си фотоапарат, снабден с триножник и тесте снимки, които да показват майсторлъка ѝ, ето я Кума Лиса, настанила се около голяма птицеферма. Кокошките се чувствали спокойни зад телената мрежа и затова се приближили без страх.

— Погледнете какви хубави художествени снимки! — започнала лисицата. — Тук снимах петела Зелена опашка, когато трябваше да изпрати своя снимка на годеницата си.

— Оо, много е хубава! — възкликнали възторжено младите кокошки.

— Тази тук е снимка на семейство зайци. Поискаха да имат и ореол около главата, защото семейството е много набожно; и аз ги задоволих. С моя апарат мога да фотографирам всичко, което се вижда, а също и онова, което не се вижда!

Двойка суетни кокошчици решили да се снимат.

— Но искаме да излезем на снимката с шлейф от пера...

— Разбира се, естествено. Всичко е безплатно... Аз съм художник, благодетелка, а не търговка.

Кокошчиците, обзети от ентузиазъм, излезли от оградата и застанали в поза, сияейки от доволство. Лисицата се правела, че гледа в обектива: настройвала блендата, размествала триножника, включвала светкавицата:

— Застанете по-близо, моля, и се усмихнете. Гледайте в дървото отдясно. Готови! Не мърдайте!

И когато кокошчиците били достатъчно близо и гледали надясно, с един скок тя се хвърлила отгоре им и ги изяла на една хапка. Горкичките!

По-добре да се бяха задоволили с една скица с въглен, макар и любителска.

ЛИСИЦАТА И ОПАШКАТА

Всички на площада, всички на площада! Пристигна Кума Писа, международната модистка, с най-елегантните модели за сезона! Всички до една били там, погледнете момите, нетърпеливи да станат красиви: госпожа Зайка, буля Котка с дъщерите си, които се правели на големи, пък и били амбициозни, освен това Катеричката, Мечката, Съселът, Таралежът.

Кума Лиса, права до масичката, показвала моделите си, нарисувани на големи цветни табла.

— Вижте — говорела тя, сочейки картините, които изобразявали мъже и жени от града (не животни, а граждани, като мен и теб). — Погледнете: коя е голямата новост през това лято? Ето я: опашката не е вече на мода. Мъжете в крак с модата отдавна не я носят. Техните съпруги също не носят опашка, забележете! Само вие, изостанали провинциалисти, още живеете във времето, когато всички имаха опашка. Ако искате да сте модерни, трябва да отидете да ви отрежат опашките. Парижките модни дизайнери го въведоха, шивачите от Торино го потвърдиха, който продължава да носи опашка е изостанал!

Кой пристигнал в този момент, май че Папагалът? Самият той. В клюна си носел капан. А в капана имало...

— Госпожо Лисица, това не е ли вашата опашка?

Великата дизайнерка почервенияла като огън: без съмнение била нейната опашка и самата тя я била изоставила в капана, за да се отърве от дряновицата на селянина.

Представете си хората на площада: те налягали по земята от смях!

— Аха, ето защо ни убеждаваше, че модата на опашките е минала...

Ала дамите не се засмели, а грабнали дървените бастуни и с тях прогонили лъжливата лисица.

— Щом селянинът не е успял да те наложи хубаво, ще го сторим ние! — викали те след нея.

СЛОНОВЕТЕ ЕКВИЛИБРИСТИ

Миналата година в нашия град дойде цирк с богата и разнообразна атракционна програма.

Най-хубавият номер от програмата беше следният: четири слона хващаха с хоботите си петия и го вдигаха високо.

За да не бездейства, петият слон държеше в хобота си една котка и си я подхвърляше като топка.

Публиката не се изморяваше да аплодира този номер и много пъти по време на представлението викаше еуфорично:

— Пирамидата! Искаме пирамидата!

Директорът на цирка извикваше на арената петте слона и спектакълът започваше отначало.

Трябва да знаете, че котката е тщеславно животно. Когато публиката аплодираше, тя се кланяше на всички страни: права на върха на хобота, тя мъркаше, засукваше си мустаците, поздравяваше с опашка.

С една дума, обираше овациите на зрителите и всичката слава, а на слоновете казваше:

— Горките, ако не бях аз, щяха да ви освиркат. Чувате ли какви аплодисменти? Заслугата е моя, животни такива! Благодарете ми, както се полага!

Слоновете се отнасяха равнодушно и дори не й отвръщаха.

Но един път, след края на номера, котката пожела да се обърне с реч към публиката.

— Дами и господа — започна да мяука тя, — моля да извините четиримата будали, те са калпазани и не са способни да ви забавляват. За щастие аз съм тук и...

Ала не можа да продължи речта си, защото слонът, който я крепеше на върха на хобота си, с лек тласък я запрати на естрадата при музиката. Котката падна във фунията на тромбона, сред присмеха на публиката. Щом спектакълът свърши, побягна от цирка, без дори да си дочака заплатата.

БЕЗДОМНАТА КОТКА

Веднъж бездомна котка попаднала случайно в компанията на салонни котки, които се събирали на един балкон в столицата, точно срещу Колизея. Там били дук Сориано, Сиамската дукеса, принц Д'Ангора, барон Мичо Мичетини от Рока Мича и много други благородни котки, в луксозни тоалети и отрупани с ордени, парфюмирани и сресани, дори и кинозвездите можели да им завидят.

Тези важни котки, при вида на бездомника, сбръчкали носове с отвращение.

— Как лошо мирише — възкликнала дукесата. — Извинете, но не бихте ли могли да си пръснете малко одеколон?

— И малко грация — добавил граф Де Гатис, като си наместил монокъла, — не може ли да си напонадите мустаците? Смятате ли, че така трябва да изглеждате, когато се намирате сред изискани хора? Погледнете какви нокти! Защо не отидете на маникюр?

Бездомникът почувствал, че се изчервява от срам, но за щастие другите не можели да забележат това, защото козината му била черна. Ала точно в този момент една мишка надникнала на терасата със сладката си сива муцунка.

При вида на страшния враг, дук Сориано, граф Де Гатис, баронеса Гата Пелагати ди Минервино и всички останали благородни личности се втурнали да бягат с мяукане.

— Да се спасява, който може! Помощ, повикайте пожарната, полицията! Загубени сме! Революция!

Бездомният котарак със скок сграбчил мишката и я погълнал на един залък.

След туй, ближейки мустаци, се опънал на слънце на терасата, където останал сам и се изсмял:

— Виж ги ти, тези богаташи: толкова са свикнали храната да им идва на готово, че не са способни да подгонят една мишка, даже само като я видят, се разбягват уплашено. Толкоз по-добре: сега аз съм господар на терасата.

ОБУЧЕНИЯТ КОН

Известен акробат обучил до съвършенство един кон. Научил го да познава определени букви от азбуката, изписани на големи дървени кубове, които съставяли името му: Пегас. Спектакълът започвал и акробатът питал:

— Господин кон, започни с поклон. Искаш ли да ми кажеш как се казваш?

Пегас, със заучени удари на копитото, избирал една след друга П, Е и така нататък — пет куба в редица и така изписвал с червени букви звучното си име: „ПЕГАС“, подобно на фанфарна музика.

Публиката избухвала в аплодисменти.

В часовете за почивка акробатът научил Пегас да разпознава и неговото име, Теодор. Когато се уверил, че конят знае безпогрешно как се пише и тази дума, започнал да изнася нови спектакли на градския площад.

— Господин кон, бързо на работа. Как се казвам аз?

— ТЕОДОР — отвърщал конят: не с глас, естествено, а избирайки шестте дървени куба с буквите Т, Е, О и така нататък.

Но трябва да ви кажа, че Теодор не бил добър човек и когато можел да сложи ръка върху собствеността на другите, не чакал да го молят. Например веднъж откраднал всичките улични лампи и оставил селото на тъмно. Кметът пощурял да търси крадеца, но не успял да го разкрие.

Една вечер на спектакъла на площада присъствал и кметът.

Неочаквано, той излязъл на арената, дал захарче на коня и го запитал пред всички:

— Конче-вихрогонче, можеш ли да ми кажеш името на крадеца?

При тези думи присъстващите се смълчали.

Конят спрял, видимо затруднен, защото разбирал единствено говора на своя господар. Но за да не се изложи, пристъпил към избора на буквите от азбуката. Първо избрал Т, после Е, О... Знаете какво написал: „ТЕОДОР“.

Горкият акробат станал толкова червен, че веднага се разбрало кой е крадецът. Теодор бил изпратен в затвора, а Пегас получил медал.

Сега живее на издръжка на общината, а учителят от началното училище го учи да пише: „Да живее кметът“.

НАСЛЕДСТВОТО НА СТАРИЯ МИШОК

Старият мишок почувствал, че смъртта приближава, затова събрал около постелята си всички свои деца: Сив мишок, Права опашка и Половин мустак.

— Деца мои — въздъхнал той, като поправил термофора с гореща вода върху корема си, — аз си отивам. Искам преди това да разделя между вас онова, което притежавам. На теб, Сив мишок, оставям онази голяма пита кашкавал, дето е в магазина на господин Брамбила. На теб, Права опашке, кутията с бисквити, която госпожа Тереза забрави в антрето. А за теб, Половин мустак, нямам нищо, което да оставя; ти имаш остри нокти и здрави зъбки, ще се справиш сам.

Като казал това, Старият мишок въздъхнал продължително и обърнал лице към стената, за да не го видят, че плаче.

След смъртта му, трите му деца го погребали в мазето, в онзи слой пясък, където отлежава виното. „Ароматът на вино — мислели те — ще му бъде компания“. След погребението на баща им те се сбогували и се разотишли; всеки заживял постарому. Сив мишок и семейството му се заели веднага да издълбаят питата кашкавал: оформили тунели и гостни стаи, стълби и спални.

Ала известно е, че мишките много обичат кашкавал: всеки ден изчезвала някоя част от къщата. Ту Сив мишок си хапвал камината, ту жена му закусвала с мебелите от спалнята. След седмица кашкавалът свършил.

Котаракът очаквал този момент. Така жалко свършило семейството на Сив мишок.

Права опашка се вмъкнала в своята кутия с бисквити и толкова надебеляла, че не могла да излезе от нея. Котаракът я сграбчил с лапата си и я изял на един залък. Добър апетит!

Половин мустак нямал богатства, които да пази. Имал само острите си зъбки, за които да си търси храна. И като работел и се трудел, станал толкова добър и опитен, че котаракът и досега го търси, но не може да го намери. А вие, ако знаете къде е Половин мустак, не казвайте на котарака, за бога!

АРАБИНЪТ И КАМИЛАТА

Един арабин, търговец, притежавал камила, с която разносял стоките си от единия до другия край на пустинята. Тази приказка идва от най-стари времена, когато камилите все още можели да говорят.

Веднъж камилата казала на търговеца:

— Господарю, работих за теб през целия си живот. Не мислиш ли, че имам право на достойни старини? Вземи си друга камила да пътуваш, а мен ме остави в обора да си почивам.

Търговецът ѝ се изсмял в лицето:

— Ще работиш, докато можеш да вървиш. А когато спреш, ще те убия.

Тръгнали на дълъг път и наскоро в пустинята ги застигнала пясъчна буря. Камилата прилегнала на земята, а търговецът се скрил зад тялото ѝ. Останали така два дни и две нощи. След края на бурята търговецът рекъл:

— Бързо, да вървим! В противен случай слънцето ще ни убие. Нямаме вода.

— Има малко вода в гърлото ми. Срежи го и пий — казала му камилата.

Търговецът ѝ прерязал гърлото и изпил водата.

Продължили пътя си, но камилата била твърде уморена.

— Не можеш повече да вървиш, ще трябва да те убия — казал търговецът.

Камилата не отговорила. Усилила ход, даже започнала да тича, но изоставила пътя и отвела господаря си в див оазис, където живеело жестоко племе. То взело в робство търговеца и го оковало във вериги.

— Предаде ме — крещял търговецът и стискал юмруци.

— Не очаквай обич, щом сееш омраза. Аз те спасих от смъртта, а ти искаше да ме убиеш. Исках да ми бъдеш брат, но ти искаше да бъдеш само господар. Сега ще видиш какво значи да имаш господар като теб самия.

Казвайки това, камилата се отдалечила сама в пустинята. Арабите разказват тази приказка, за да научат децата си да обичат камилата не като животно, а като приятел.

МЕЧКАТА РИБАР

Един мечок, който живеел в гората от лов и риболов, отишъл да лови риба на брега на реката. Закачил червейче на кукичката, хвърлил въдицата, запалил си лулата и задрямал, докато чакал рибата да клъвне. Слънцето печало силно, ветрецът бил свеж, водата напевно ромолила нина-нана. Дрямката на мечо преминала в толкова дълбок сън, че и кит да захапел стръвта, нямало да го събуди.

Оттам минали двама ловци и без никакво усилие го уловили в мрежите си. После се шегували:

— Тръгнал мечо да лови риба и сам бил уловен.

На мечока не му харесало това, но бил вече в клетката. Ловците решили да печелят, като го показват по мегданите.

— Елате насам, госпожи и господа, да видите колко е добър мечокът рибар!

Така викали. Когато се съберяла тълпа от любопитни, слагали пред мечока буркан с червена риба и му заповядвали:

— Хайде, лови риба!

Мечо хвърлял стръвта в буркана, но червената риба не кълвяла.

При вида на бедната мечка хората се превивали от смях.

Веднъж мечката и нейните господари преминавали през една река по моста. В най-дълбоката част мостът паднал и ловците започнали да се давят.

— Спаси ни, помощ! — викали двамата нещастници към мечката, която на четири лапи бързо стигнала брега.

— Не, този път не искам да ловя нищо — отвърнал мечокът.

Тръгнал си по пътя, като се зарекъл никога вече да не лови риба.

А двамата ловци? Не се удавили, защото течението ги отнесло в плитки води. И повече не срещнали мечока.

КОТЕШКИ КОНЦЕРТ

През зимата котките се събират по покривите, за да изнасят концерти. Иззад един комин се появява бай Черна опашка, дърпайки струните на фалшива цигулка. Идва дон Сивушко, като дрънка с мустак на мандолина. От всички страни прииждат котки с китари, виолончели, виоли д'аморе, флейти и свирки.

Щом се събере в пълен състав, оркестърът започва да музицира.

Но, както се знае, котките не са дисциплинирани музиканти; ако на една ѝ се иска да свири „Аида“, бъдете сигурни, че друга предпочита „Риголето“, а трета засвирва „Травиата“ по свое усмотрение. Затова в котешкия концерт не може да се различи мелодията, по-скоро няма никаква мелодия, а само всеобщо мяукане.

На тях, милите, им се струва, че правят велика музика. Ала най-нещастни са онези, които са принудени да я слушат, защото живеят под покривите в съседство.

Една от онези вечери, когато концертът гърмял като буря, бай Черна опашка дочул необичаен глас да се носи сред мяукането на другарите му.

— Тишина, всички спрете! — заповядал той. — Някой свири фалшиво.

Котките замлъкнали. Тогава зазвучали чистите, мелодични трели на славея, скрит в клоните на кипариса, който пеел своята песен на луната.

— Тю, хайде бе! — развикал се бай Черна опашка. — Хей, вие, от онази страна, как си позволявате да смуцавате нашия концерт? Не чувате ли, че свирите фалшиво?

Славейт продължил да ниже звуци като перли.

— Спрете, когато ви се казва да млъкнете! — изкрещял Черна опашка. — Вървете да учите музика, след това се върнете на сцената.

Всички котки една през друга се надпреварвали да обиждат славейчето за гласа му, но не успели да го накарат да замлъкне.

На балкона на съседна къща един поет, облегнат на перваза, съзерцавал луната. Гневът на котките го развеселил доста. Накрая той казал:

— Не бъдете толкова високомерни, господа котки. Най-добре замълчете вие и се поучете от изкуството на славей. Вие пеете фалшиво и смуцавате съня на добрите хора.

И тъй като котките не искали да се смълчат, ги разгонил с кофа вода и се отдал спокойно на удоволствието от песента на славей.

МЕЧКАТА БАНДИТ

Страшен мечок вилнеел като бандит из планините. Въръжен с тромбон и пистолети, изчаквал на превала пътниците, които били принудени да пресичат гората и след като ги ограбвал напълно, ги убивал и ги заравял в снега, да се запазят на хладно: по-късно ги изяждал спокойно и не наведнъж. Така успял да си осигури добър запас от прясно месо.

Знаете ли как постъпвал? Като видел, че някой идва — да предположим двойка зайци на сватбено пътешествие, в карета, теглена от четири мишки, мечокът намятал стара черга и се преструвал на беден, просещ милостиня.

Под чергата криел тромбона и когато зайчетата, обзети от милост, спирали и слагали ръка на портфейлите си, фалшивият просяк се превръщал в свиреп разбойник.

С времето този факт станал скандален: никой вече не се решавал да пресече гората.

Докато един ден четири кучета, известни полицаи, не решили да хванат мечока и да сложат край на неговите подвизи.

И ето че веднъж по пладне мечокът видял да се приближават по горската пътека четирима слепци с превръзки на очите, водени от диво прасе.

— Къде водиш нещастните слепци? — попита мечокът доволен, като криел тромбона под наметалото.

— Водя ги на лекар, за преглед — отвърнало прасето.

— Ако ви интересува, аз също съм малко доктор: учих медицина в града, когато бях млад. Дай да ги видя отблизо!

— Аа, разбира се. Ела, ще ти бъдат благодарни.

Мечокът предвкусвал лесния удар. Без да подозира нищо, той се приближил към групата.

Тогава четиримата полицаи кучета (тъй като били именно те) хвърлили превръзките, извадили веригите и завързали хитреца като хамбургски салам. И, така завързан, го отведи в затвора.

На хитрец — хитрец и половина!

ЕГИПЕТСКА ЛЕГЕНДА

Веднъж една майка изпратила малкото си момиченце в гората за плодове. Момиченцето стигнало до голямо дърво, което принадлежало на горските животни; но те всичките били излезли на лов. Детето се покатерило на дървото, напълнило кошничката си с хубави горски плодове и се канело да тръгне обратно към къщи.

В това време животните се върнали и видели момиченцето на дървото, изплашено до смърт. Тогава рекли:

— Добре, добре, сега сме много изморени и ще се наспим, утре ще я изядем.

Всички заспали дълбок сън, оставили само лисицата да я пази.

Лисицата се покатерила на дървото и казала на момиченцето:

— Мога да те спася, но ще трябва да ми подариш много кокошки.

— Ще ти дам колкото поискаш! — обещало то.

Слезли от дървото и на пръсти се отдалечили от гората.

Щом стигнали в дома на момиченцето, лисицата се наяла с кокошки до насита, а много други напъхала в чувала, да ги носи със себе си. Събрала също и кокоша кръв в един съд и, когато стигнала при другите животни, които спели непробудно, нацапала с кръвта лапите и муцуната на хиената.

На сутринта животните се събудили и забелязали, че момиченцето го няма.

— Какво ли се е случило? Как е могло да избяга?

— Изяде го хиената — казала веднага лисицата, — вижте й окървавените лапи!

Бедната хиена викала, уверявала, че е невинна.

— Да направим така — предложила тогава лисицата, — да издълбаем дупка и да накладем огън. После един по един ще прескочим пламъка, който падне в ямата, значи той е виновният!

Направили дупка и запалили огън: започнали да скачат. Едно по едно горските животни падали в огъня и бягали обгорени. Накрая лисицата останала сам-самичка, потъркала доволно лапички и седнала да закусва с кокошките от чувала.

Хитра, нали? Поне колкото лисицата от нашите приказки.

НАДБЯГВАНЕТО НА КОСТЕНУРКИТЕ

Всяка година костенурките виждали как преминава Обиколката на Италия и един ден пожелали и те да карат колело. Купили си колелета, с много усилия се научили да звънят със звънчето и да седят на седлото, въртенето на педалите било по-трудно от всичко друго, но накрая успели.

Представете си какъв празник: денят на надбягването! Дузина костенурки, избрани да участват в него, си боядисали черупките на райета с всички цветове, всяка с номера и марката на колелото си: Бианкети, Ленети, колкото повече имаш, толкова повече слагаш.

Другите костенурки се разположили покрай трасето, за да приветстват любимците си. Една, по-едра от другите костенурки, била избрана за кола на журито, върху гърба ѝ се качили съдиите и журналистите с тъмни очила.

Бил даден сигнал за старт и състезателите започнали надпреварата възможно най-бавно, за да не се изморят.

Ала колата на журито не могла да потегли, тъй като костенурката шофьор била заспала. Членовете на журито, твърде лениви, за да тичат пеша след състезателите, последвали примера ѝ и скоро захъркали на свой ред.

След първите метри състезателите се пръснали в гората, в търсене на сухи листа, върху които да полегнат. Като не видяла да идва колоната на бегачите, публиката се изморила от чакане и също заспала.

Накратко казано, десет минути след стартовия сигнал, всички спели. Така и не се разбрало кой спечелил надбягването, защото никой не стигнал до финала.

Бедните костенурки! Не ви ли приличат на някои деца, които казват: „Ще направя това, ще направя онова“, и след минута забравят всичко.

ЗА РАВНОВЕСИЕ — ЧЕТИРИ ДЪЛГИ РАЗКАЗА

ГОСПОДАРЯТ НА ЛУНАТА

В много стари времена — историята е позната от древните книги — град Хума (днес изчезнал: дори не се знае точно къде е бил) се управлявал от тирана Кум, мъж с необикновена сила, казват, богат и жесток. Градът бил владян и от други тирани, преди Кум: но никой от тях не притежавал толкова злостно въображение, способно да изобрети различните начини за мъчения, които прилагал към своите поданици.

Една сутрин Кум пратил да повикат неговия първи съветник, някой си Мен, който бил същевременно шеф на гвардията и министър на затворите.

— Кой съм аз? — попитал го Кум със заплашителен тон.

— Ти си нашият господар и владетел, кракът ти е ласка за нашите вратове — бил отговорът на Мен.

— Добре казано — изръмжал Кум. — Ако беше отговорил друго, щях да заповядам да ти отсекаш главата. Каж ми сега: кой е господарят на Хума?

— Ти си господар на града и на всички граждани. И най-малкото косъмче, което расте на нашите глави, е твоя собственост; твой е и прахът, който вятърът вее в очите ни.

— Не е твоя работа да говориш за коса — изсмял се Кум; наистина съветникът Мен бил плешив, главата му била по-гладка от яйце. Въпреки това, отговорът създал добро настроение у тирана, който продължил така:

— Слушай! Всичко ми принадлежи, знам, а и всички го знаят. Но това не ми е от полза. Земята е моя, селяните ми плащаш аренда. Желязото е мое, също и стоманата. Пътищата и те са мои, хората трябва да ми плащат данък, за да вървят по тях. Моя е водата, моите верни поданици ми плащат за нея със звънко сребро. Но има още много мои неща, забележи, мои и на никого другиго, от които народът взема както си иска, мамейки господаря си. Мой е въздухът, а всички го дишат на воля. Мое е слънцето, ала селяните използват гратис лъчите му, за да узрее житото и да се изсуши сеното. Моя е луната, но

под нейната светлина хората нощем се разхождат край реката. Такава е истината: вие използвате лунната светлина и я консумирате, без да я пестите. А какво ще правя аз, когато бъде използвана всичката лунна светлина?

Горкият Мен, дори не направил усилие да си представи какво би станало в този случай. Но тъй като не бил глупав, разбрал накъде биела речта на тирана, затова побързал да го превари, като кучето, което се втурва да пристигне вкъщи преди господаря си.

— Най-любезни господине — прошепнал, като галел обувката на Кум, — извини ме за такова нехайство. Трябваше да помисля за това отдавна. Защо да не сложим данък на луната? Малък данък...

— Защо малък? — викнал Кум.

— Не исках да кажа малък, господине. Малък ли казах? Ще си отрежа езика, за наказание. Голям данък, исках да кажа. Една сребърна монета за всеки лъч.

— Две! — отсякъл Кум, като ритнал с позлатената си обувка първия съветник в носа. — Две сребърни монети! И то веднага. От тази вечер. Веднага дай необходимите заповеди.

— Тази вечер няма да има луна, Ваше Превъзходителство.

— Няма да има луна? Как се осмеляваш да ми го кажеш?!

Наложило се да повикат придворните астрономи и астролози, за да убедят Кум, че луната, макар и негова собственост, няма да се появи през следващите два дни. В това време Мен подготвил закон върху данъка и направил посещение на великия жрец на седемте богини на Хума. Той трябвало да произнесе проповед пред народа на Хума и да го убеди да плаща данъка, без да протестира.

За събиране на данъка първият съветник Мен създал специален полицейски корпус, наречен „Гвардия на луната“, за който били ушити специални униформи, целите черни, с полумесец на гърдите.

Гвардейците на луната се криели във входовете, под мостовете, под пейките в градската градина, във фонтаните, в сянката на дърветата и дори в шахтите за мръсните води и в каналите.

Свечерило се, луната изгряла. Хората вървели с наведени глави, за да не я гледат, напук на гвардията. Само една старица надигнала поглед, докато пресичала улицата: гвардейците веднага изскочили от скривалищата си и се нахвърлили върху нея.

Бедната старица: през живота си не била виждала сребърна монета. Имала в джоба една ябълка, която ѝ била за вечеря: взели ѝ я, вместо данък.

През тази първа нощ в ръцете на гвардията попаднали пътешественици чужденци, преминаващи пътници, които не познавали законите на господаря Кум. Но слухът се разпространил доста бързо и през следващите вечери дори странниците, замръкнали в Хума, се научили да свеждат глави.

Господарят Кум изпратил да повикат първия съветник Мен.

— Заповядай на всички граждани да вървят с вдигната глава! — креснал той и ударил нещастника Мен с орехотрошачка. — Който върви с наведена глава, ще плати глоба. Междувременно прати в затвора по един гвардеец на всеки пет, за да се научат да изпълняват дълга си.

Мен се поклонил с усмивка, казал, че никога не е чувал толкова справедлива заповед и се втурнал да прати в затвора гвардейците и да огласи новите нареждания.

През онази вечер гражданите на Хума, като че ли се били наговорили, излезли всички с тъмни очила против слънце. С вдигната глава, естествено, както заповядал владетелят Кум.

Гвардията потрила ръце и извадила от джоба кочана с квитанции.

— Този път няма да е на вашата. Вадете сребърните монети!

— Защо?

— Как защо? Гледате луната, нали? А чия е луната?

— На Негово Превъзходителство господаря Кум, това е извън съмнение. Но ние не я виждаме поради тези тъмни очила. И щом не я виждаме, не я консумираме, така че защо да плащаме данък?

На гвардейците на луната им идвало да си изгризат ноктите от яд; но господин Кум още не бил забранил носенето на тъмни очила. А пък него го хванал такъв яд, че се разболял и умрял.

На смъртния си одър заповядал на първия съветник Мен:

— Искам моята луна да бъде погребана с мен, в същата гробница.

Мен обещал:

— Ще бъде направено.

Но не било направено. Луната си е още на небето, нали? Луната е на всички, както и въздухът, слънцето, морето, пътя.

И в наше време живеят не малко хора като господаря Кум, претендиращи да бъдат собственици на луната. Ако срещнете някой от тях, попитайте го заради мен: — Пиян ли сте, господин Кум?

ЩЕ СТАНА ХУДОЖНИК

Имало едно време едно дете, то се казвало Джорджо и искало да стане художник. Това веднага ставало ясно на всички, защото, когато отидели да го видят, то казвало:

— Застани неподвижен, ще ти направя портрет!

И започвало да рисува на асфалта с парче въглен някаква драскулка, а след това питало с щастливо лице:

— Нали прилича на теб?

Е, рисунката никак не приличала на модела, но трябвало да се има предвид, че Джорджо бил само на четири години. Когато станал на пет, започнал да рисува с молив, а на шест — с цветни пастели. Но трябва все пак да кажем истината: Джорджо нямал много търпение. Ако някоя рисунка не се получавала от самото начало, захвърлял веднага рисуването и отивал да играе. Въобще, искал да стане художник, но не му харесвало да се труди.

Един ден бил на поляната и смятал да нарисува седем току-що разцъфнали маргарити. Към него се приближил странен човек.

— Добър ден — казал човекът. — Намирам, че си много добър в рисуването.

— Аз ли? Е, да, добър съм — отвърнал Джорджо, — но тези калпави пастели не искат да правят онова, което искам аз. Не ме слушат. Правят петна, драскулки, накрая не се разбира нищо. Вместо маргарити, се появяват странни неща в блокчето, например вятърни мелници и колелета.

Човекът се усмихнал и казал:

— Аз ще ти дам послушна четка, вълшебна, която рисува сама. Ала тя прави това при едно условие: трябва всеки ден да учиш рисуване в продължение на един час. След ученето четката ще се движи сама и ще рисува така, както искаш!

Човекът дал на Джорджо четката и си отишъл. Щом се върнал вкъщи, Джорджо побързал да я изпробва и останал смаян, защото се убедил, че тайнственият човек му казал истината. Достатъчно било да застане пред белия картон или платно и да каже: „Искам да нарисувам

пейзаж с червен облак и седем зелени бора“, четката веднага започнала да се движи нагоре-надолу по платното и докато преброи до десет, картината била готова. Но Джорджо не забравил договорката с човека и всеки ден в продължение на един час изучавал рисуване. И така благодарение на вълшебната четчица, той станал знаменит художник и всички си поръчвали портрет при него. Картините му били изложени в музеите и посетителите много ги харесвали.

Един ден Джорджо се уморил да учи рисуване и си помислил: „Вече съм известен художник, четката ми служи все така отлично: защо да продължавам с това досадно и трудно учене?“

И спрял да изучава рисуване. Същата вечер решил да нарисува бурно море. Застанал пред празното платно, хванал четката, но това било всичко. Тя не се помръднала. Обзет от гняв, Джорджо я захвърлил надалеч и без сам да разбере как се случило, повече не я намерил.

Бедното момче я търсило навсякъде. Обходило всички дюкяни в града, намерило стотици четки и ги изпробвало една след друга, но не попаднало на такава, която рисува сама. В това време хората престанали да търсят картините му. Постепенно Джорджо изпаднал в истинска мизерия.

Ала въпреки недостатъците си, той обичал истински изкуството и една сутрин отново се върнал към него със страст. Било много трудно, защото вече нямал вълшебна четчица. Над всяка картина се трудел с месеци, а хората му се присмивали. Страдал също от глад, но накрая успявал с ръцете си да сътвори красива картина, сто пъти по-прекрасна от онези, рисувани някога с вълшебната четчица. Едва тогава разбрал, че и преди картините не ставали от само себе си, а благодарение на четката, която рисувала, защото той се учел всеки ден и се трудел упорито. Станало му ясно, че без усилия не могат да се преодолеят трудностите и да се постигне красотата. Същата вечер намерил вълшебната четка, ала тя не му трябвала повече: бил станал истински художник.

Окачил четката на стената и я пазел като скъп спомен.

Веднъж посетих ателието му и я видях: обикновена евтина четка за рисуване, каквито се продават във всички магазини за художници.

В СЯНКАТА НА КОЛЕДНАТА ЕЛХА

Многоуважаема госпожо Директор,

Не ми е известно дали публикувате произведения на котки. Но се надявам да направите изключение за настоящия разказ, защото е написан от котарак от добро, дори отлично семейство. Можете да поискате сведения за моя разказ от професор Гуидо Гуидолоти, в чийто дом съм се родил преди две години, или от професор Джовани Мариа Мартини, известен преподавател по математика в градския лицей, в дома, на когото живея сега, на креслото в трапезарията, избрана от мен като местожителство.

Не съм словоохотлив и избягвам да мяукам твърде много. Така че продължавам по същество. Като начало, става дума за скарване между по-младите синове на професор Мартини: споменатия Антонио Мартини, на 13 години, и споменатия Джан Луиджи Мартини, на 8 години. С по-големите синове не се занимавам: те, от своя страна, не се занимават с мен, нито ми дърпат опашката, нито ме карат да правя гимнастика, като да подавам лапа, да се изправям на задни лапи и други подобни. Именно всичко това съставя ежедневните ми отношения със споменатите Антонио и Джан Луиджи Мартини. Но аз толерирам тези неща, защото знам, че с децата трябва да бъдем търпеливи.

Една вечер в началото на декември бях задрямал на креслото, когато остри викове и разправии ме накараха да отворя очи.

— Няма да направя яслата, не, не и не! — викаше Антонио, като размахваше пръст под носа на брат си. — Правил съм вече десетина в живота си, винаги е едно и също. Искам да имам коледна елха, висока до тавана, с поне сто лампички и със звезда с пулсираща светлина. Знаеш ли какво е пулсираща светлина? Знаеш ли?

— „Пулсиращата“ светлина не ме интересува — отвърна Джан Луиджи, — можеш да си я сложиш в носа и ушите. А ако искам елха, отивам в градската градина. Там има много красиви. Казах, че ще направя яслата и ти няма да ме откажеш от моята идея. Между

другото, ти дори не знаеш, че коледната елха е северняшки обичай; така каза моята учителка.

(Смятам, госпожо Директор, че малкият Джан Луиджи имаше намерение да каже „северен“: Той от разсеяност използва термина „северняшки“, чут по радиото. Моля да го извините и да четете по-нататък.)

— Яслата е детска работа, като приказката за Червената шапчица — отсъди „северняшкият“ деец.

— Ти си Червената шапчица — прозвуча отговорът.

Намекът за червеникавите коси на споменатия Антонио бе толкова очевиден, че почувствах мирис на кавга. За щастие в този момент професор Мартини сложи настрана вестника, зад който се бе спотаил, свали очилата и си прочисти гърлото.

— Хм, хм — изкашля се той.

Когато професор Мартини произнася „хм, хм“, не е както когато го произнася друг човек. Всички можем да правим „хм, хм“, дори ние котките; но не по този начин. Неговото „хм, хм“ прилича на изстрели от пистолет, като предупреждение. При този сигнал между четирите стени на трапезарията се възцарява пълна тишина, аз чувам пукането на опашката си, която щръква от страх.

— Излишен спор — каза неочаквано меко професор Мартини.

За наша изненада той изглежда втренчено синовете си, после затвори калъфа за очила, стана, върна стола до масата и обобщи:

— Няма защо да се карате. Антонио ще украси коледната елха, а Джан Луиджи ще подреди яслата. Така и двамата ще бъдете доволни. Къщата е голяма, има място за всички, докато не се наложи да я напуснем.

(Извинете ме, госпожо Директор, че отново се намесвам: трябва да ви уведомя, че професор Мартини се съди със собственика на къщата, който иска да го принуди да наеме апартамента на по-подходяща цена.)

— Ще имаме двойна Коледа — добави професор Мартини и се отправи към своето студио да преглежда класни работи, като мимоходом подхвърли едно: — Ти какво ще кажеш, Палета?

(Палета съм аз: семейство Мартини упорито вярва, че това е моето име. А всъщност не е. Аз нямам име и не държа да имам: разбирате, едно име води след себе си данъчен номер! Хиляди

благодарности, предпочитам да живея инкогнито. Името е без значение, да ме наричат, както искат, аз никога не отговарям на въпросите им.)

Не отвърнах и на професора.

Няма да ви описвам, госпожо Директор, възбудата, която бащиното решение предизвика у двамата младежи: от радост те се хвърлиха един другиму в прегръдките и съвсем забравиха, че преди малко щяха да си избодат очите. Аз също трябваше да участвам в това тържество и бях триумфално разнасян от Антонио, като че ли заслугата беше моя. После бях прехвърлен в прегръдките на Джан Луиджи, който крещеше в ушите ми:

— Палета! Победихме, чу ли? И двамата сме победители.

По мое мнение ставаше дума за равен мач, но, както е известно, нямам навика да съобщавам мислите си на ближните. През следващите дни ми се налагаше често да преминавам от обятията на единия в ръцете на другия. По ред на номерата момчетата упорстваха да ми показват с гордост коледните си произведения.

— Палета — викаше ме Джан Луиджи, като сочеше масичката, върху която издигаше своите планини от папиемаше, — това е пещерата, виждаш ли я? Не там, онова е пещта на хлебаря: овчарите, които отиват да се поклонят на Исус, са пътували през цялата нощ и са гладни, затова трябва да има хлебар. За по-богатите има и кръчма, с пиле от гипс на масата. За бедните са старицата с изварата и продавачите на печени кестени и на билки... Освен това овчиците, поголеми от теб са, знаеш ли? Ще се уплашиш, ако някоя от тях ти се изпречи насреща.

(В скоби, никога не съм се боял от овцете, представете си да се уплаша от онези там: с един удар на лапата мога да разкъсам цяла дузина от тях.)

— Там горе, на върха на хълма — продължи Джан Луиджи, — са влъхвите, които идват от Изток. Виждаш ли какви хубави камили водят? Харесва ли ти да яздиш камила? На мен да. Бих искал да пресека пустинята, да спя в шатрата на бедуините...

На Джан Луиджи му харесваше да си мечтае така, пред фигурките от коледната ясла. Постоянно сменяше местата на овчарите и ги мъмреше нежно:

— Ти вече достатъчно го гледа! Сега пропусни напред този, другия.

Всеки ден местеше с няколко крачки напред камилите на влъхвите. И всеки ден носеше вкъщи нови неща: горски мъх за поляните, памук за снега, дори миниатюрна фигурка на каубой на кон, което предизвика критиките на Антонио:

— В онези времена — рече той — каубоите още не са били измислени.

— Реактивен самолет на коледната елха — сряза го Джан Луиджи — не е ли по-лошо, отколкото каубой в яслата?

Антонио ме изтръгна от ръцете на брат си и ме отнесе пред своя шедьовър, в противоположния край на гостната.

— Палета, лошо ли изглежда самолетът на елхата?

Дали стоеше лошо? Не знам. Елхата, най-общо казано, ми се струваше доста странна гледка: на нея бяха свили гнездо, така да се каже, стотици лъскави предмети, като например топчици и топки, звездички и звезди, и на фона на целия този панаир изпъкваха фигурите на свръхмодерни реактивни аероплани и дори междупланетна космическа ракета. Да, дължен съм да ви съобщя, че Антонио се стреми с всички сили да участва в екипажа, който ще извърши първия полет от Земята до Луната. (Добър му път!)

Къде повече ми се искаше да бъда оставен на спокойствие в моето кресло, но въпреки самия мен, с всеки изминат ден бях въвличан все повече в тази братоубийствена война.

Ала една сутрин, тъкмо се пробуждах от кратка дрямка, забелязах двамата братя, седнали един до друг, потънали в размисъл, почти прегърнати. Бяха сами вкъщи, ситуацията предразполагаше към бойни действия, при това без досадни свидетели. А те... какво ли толкова важно имаха да си кажат? Реших внимателно да слушам.

— Тате не трябва да знае нищо — възкликна Антонио с тих глас. — Има достатъчно грижи.

— Да, но е опасно! — настоя Джан Луиджи. — Трябва да го предупредим, задължително. Или поне да предупредим мама.

— Как ли пък не — противопостави се по-големият, — препоръчвам ти да постъпиш точно така. Тя ще се разплаче и ще усложни нещата.

— А ако наистина застрелят татко?

Глаголът „застрелят“ ме убеди, че беше важно да разбера повече. Като не исках да тревожа момчетата с моите въпроси (аз никога на никого не задавам въпроси, вие го знаете), скочих на масата и тихо се приближих. На килима лежеше смачкана хартийка, изписана с едри печатни букви. За щастие зная да чета. Неслучайно израснах в дома на образовани хора. Ето какво пишеше в бележката:

„Учителю, внимавайте! Някои слаби бележки за срока е по-добре да не ги пишете! В противен случай — куршум!!!“

Може да се изненадате силно, госпожо Директор, че съм повярвал сериозно, макар и за момент, на тази закана. Но в наше време това не са факти, които да бъдат омаловажавани. Има случаи на ученици, стреляли по учителите си за една лоша оценка. Вестниците писаха по въпроса, а аз понякога чета вестници. Вкъщи се говореше за тези грозни епизоди. Момчетата изглеждаха изплашени.

— Никой не трябва да знае за тази бележка — обяви Антонио. — И не само! От утре трябва да отваряме първи пощенската кутия. Татко е в опасност, но има нужда от спокойствие. Ние ще се погрижим да го пазим.

— Но как? — попита неомощно Джан Луиджи.

През онази вечер професор Мартини забеляза с учудване странните маневри на децата си. Въртяха се около него, без да го изпускат от очи нито за миг, обменяха си погледи, пълни с някакви знаци: Джан Луиджи чак седна в скута му, нещо, което бе престанал да прави от няколко години.

— Няма ли война тази вечер? — попита професорът с усмивка.

Антонио с готовност започна да хвали елхата си, както обикновено. Джан Луиджи отвърна с половин глас и се затича да напои стадо овце в едно огледало; но аз добре видях сълзата, която се търкулна от очите му и се размаза по гладката блестяща повърхност на фалшивото езеро.

През следващите дни следях с известно безпокойство движенията на момчетата. Ставах много рано. Може би спяха на смени или пък се бяха уговорили с прислужницата да ги буди, под предлог да си подготвят уроците. Обикновено ме събуждаха в момента, когато Антонио или Джан Луиджи се връщаше от инспекцията на пощенската кутия. В два случая ги видях да си

показват, изключително тайно, писма, подобни на първото. Чувах разговорите им, все по-предпазливи.

— Не правим и крачка напред! — оплакваше се Джан Луиджи.

С всеки изминал ден малкият ставаше все по-блед и нервен: госпожа Мартини бе започнала да се притеснява, докосваше челото му, за да измери температурата, гледаше гърлото му...

Крачката напред бе направена по моя заслуга. В една неделна утрин, спомням си отлично, в пощенската кутия имаше ново анонимно писмо. Антонио тъкмо го показваше на брат си, вратата на студиото се отвори и неочаквано се появи професорът. В бързината да скрие писмото, Антонио изпусна плика. За щастие професорът не забеляза нищо, тъй като аз седнах върху него.

Щом професорът излезе, Антонио ме накара да подскоча с вика си:

— Палета! Какво правиш, Палета?

Не правех нищо странно, обръщах плика от любопитство. Но Антонио бе много възбуден:

— Палета, ти си върхът! Разбрах, браво, да, да, страхотно, разбрах!

— Ама какво разбра? — питаше Джан Луиджи нетърпеливо.

— Гледай, върху плика няма марки. Аз не бях обърнал внимание, но Палета трябва да е забелязал и направи всичко възможно да ми го покаже.

— Значи, убиецът сам носи писмото! — извика Джан Луиджи.

— Млък! — предупреди го брат му. — Искаш всички да чуят ли? Сега е ясно какво трябва да правим. Да изненадаме убиеца и да го хванем.

Рисковано действие, госпожо Директор: но не трябваше да се обезкуражават момчетата. Затова запазих съмненията за себе си, като се задоволих с усиляване на надзора. Стигнах дори до подслушване пред вратата на стаята им.

— Утре се обявяват оценките — каза Антонио, — няма да оставим татко сам дори и за минута. Хубавото е, че няма учебни занятия; ще го следваме навсякъде.

Добър план, помислих си, докато се връщах на креслото си. Но не бях подслушвал достатъчно. През нощта — стенният часовник показваше пет — двамата станаха безшумно: промъкнаха се в

тъмнината, облякоха палта върху пижамите и излязоха на стълбището. Преварих ги с един скок.

— Вътре! Палета, върни се обратно! — заповяда ми Джан Луиджи полугласно. Но аз бях вече на долния етаж.

Във вътрешния двор, зад асансьорната клетка, има тясно и тъмно помещение, където портиерът си държи метлите. Точно там момчетата се скриха, треперейки от студ и страх: оттам можеха да държат под око пощенските кутии, подредени на стената до входа и осветени от мъждукаща лампа. Аз се свих на прага пред портиерната, за да се спася от ледените плочки на пода.

Чакахме дълго. В шест часа портиерът се закашля в стаичката си, излезе по чехли във вътрешния двор и отиде да отвори входната врата. В същия час отваря и барът отсреща, а портиерът не може да започне чистенето, ако преди това не потопи нос в аромата на едно еспreso. Входната врата остана отворена и без охрана. Отвън нахлу мъгла, ледена и зла; не успях да потисна едно мяукане. Мислех за бедните деца, принудени да стоят неподвижно в тъмното, сами със студа и страха.

Представях си ги прегърнати, притиснати едно към друго, неспособни да отронят дума, със затворени очи. Трябваше да ги извикам по име, госпожо Директор, за да им вдъхна смелост:

— Антонио! Джан Луиджи!

Писклив, уплашен глас слизаше по стълбите:

— Антонио! Джан Луиджи!

Познах гласа на професор Мартини: навярно е открил отсъствието на децата, кой знае какви ужасни чувства изпълваха гърдите му.

Ето го, забързан, панически се спусна по стълбите: навярно отворената към стълбището врата го е насочила надолу. Чух го, беше на първия етаж. Скочих на четирите си лапи в уплаха. Какво ли ще направят момчетата? Дали ще излязат от скривалището си, плачейки и ще прегърнат татко си, или ще хукнат светкавично нагоре по стълбите?

Професорът бе на долното стъпало. В този момент Антонио изскочи от скривалището с вик:

— Внимавай, татко! Ще стреля! Ще те убие!

Едно момче се вмъкна крадешком във входа, изправи се пред пощенските кутии, с писмо в ръка. Понечи да се обърне и да избяга, но

Антонио се хвърли върху него разярен и го повали на земята. Професорът остана неподвижен за момент, после се втурна към двамата, които се бяха счепкали на пода, разтърва ги и ги изправи на крака. Никой от тримата не проговори. В тишината се чуваше само тих, отчаян плач. Беше Джан Луиджи. Смелостта го бе напуснала в последния момент.

— Джан Луиджи, хванахме го! — триумфално извика Антонио.

— Джан Луиджи, къде си? — на свой ред извика професорът. — А ти, Антонели, какво правиш тук? Какъв е този плик?

Грабна го от ръката му, нервно го отвори и зачете:

— Гледай ти — вметна само, — като на кино. Винаги съм казвал, че на вас, момчета, трябва да ви забранят да ходите на кино. Хайде, ела горе. А вие двамата (Джан Луиджи също беше излязъл от скривалището, без да си избърше сълзите) пред мен, качвайте се!

Трите момчета тръгнаха бавно по стълбите с наведени глави. Аз изтичах пред тях да заема мястото си в креслото, за да присъствам на по-нататъшния развой на събитията. „Сега следва най-хубавото“, казвах си наум.

В семейния живот професор Мартини е специалист в приготвянето на шоколад. През онази утрин свари такова количество, че момчетата изпиха по три чаши всеки; не можеха да откажат.

Бедният Антонели не смееше да вдигне нос от чашата. Нищо, че беше на шестнайсет години, но в онази сутрин съм сигурен, че предпочиташе да бъде на не повече от четири, да е в детската градина и да се люлее на кончето-люлка.

— И така, вместо да си готвиш уроците, подготвяш куршум?! Добре, добре. От хапчета или на прах^[1]?

— Но, аз не...

— Ясно е, че не си искал да стреляш. Искал си да го направиш като на кино. А откъде знаеш, че ще ти пиша двойка по математика? Действително писах ти я, ето, виж! Но съм сигурен, че можеш да получиш и пет, и шест. Ти не подозираш, че имаш дарба за математика. Надявам се скоро да го разбереш. Преди края на учебната година. Знаеш ли, че и на мен математиката ми беше най-омразната дисциплина, когато бях малък. Три години подред се явях на поправителни по математика. Накрая толкова я ненавиждах, че започнах да я късам. А, ето ме — учител и то по математика.

Професорът продължи известно време да налива шоколад в чашите и да си бърби. Беше забранил на жените вкъщи да влизат в гостната и говореше ли, говореше... Спомена и мен, наричайки ме, както обикновено, с онова смешно име, което не приемам: Палета.

Пръв се засмя Джан Луиджи. След малко и Антонио се усмихна. Накрая дори и Антонели вдигна глава: не се усмихваше, но си личеше, че шоколадът му харесва.

— Свети Боже! — възкликна професорът. — Твоите не знаят къде си. Трябва да им се обадим, да не се тревожат. Аз ще се погрижа.

Отиде в антрето при телефона, чухме го да говори тихо.

Антонели се възползва от отсъствието на професора, за да се огледа наоколо. Внимателно проучи яслата, разгледа педантично коледната елха до последната клонка, но не изказа мнение. Джан Луиджи стана, отиде да помести по-напред влъхвите, защото беше минал още един ден.

В този момент направи ужасно откритие: електрическият контакт беше в другия край на гостната! Антонио щеше да запали звездата на елхата, а той нямаше да може да освети яслата!

— Може да се докара втори контакт до масичката — отбеляза Антонели — или да се удвои контактът до елхата.

— Двоен контакт? — попита Антонио.

— Ами, да. Струва стотинки. Бихте могли и да приближите яслата до елхата, ще спестите кабела.

Каква идея! Да се приближи яслата до елхата, след войната, която бе водена.

Ала за голяма моя изненада трите момчета пристъпиха веднага към действие. След няколко минути яслата и елхата оформиха общ кадър: изглеждаше, че елхата е израснала от хълма с влъхвите и беше толкова голяма, че клонките ѝ скриваха и последното куче, което пазеше стадото. Ясла в сянката на коледна елха!

Най-лошото настъпи по-късно, когато, ровейки из чекмеджетата, Антонио намери двоен контакт, а Антонели се залови да монтира кабелите с една отвертка. (Виждаше се, че има дарба и за електричество!) Едно, две, три... Двете звезди светнаха едновременно: кометата от яслата освети с червената си светлина реактивните самолети; звездата от елхата започна да пулсира, синя и великолепна, като неонов надпис, който светва и угасва, а овчарите, които гледаха

нагоре, изглеждаха изпълнени с учудване. А професор Мартини? Възможно ли е един телефонен разговор да трае толкова дълго? Ето го и него, влезе в гостната и се усмихна. Бащинският му поглед се спря върху трите рошави момчешки глави.

Само аз забелязах появата на професора и му намигнах.

И той ми отвърна, госпожо Директор: професор Мартини намигна на котарака Палета! Виждаше ли се е някога такава нещо? Вярвайте ми, това е самата истина.

---

[1] Polvere (итал.) — означава барут и прах. — Бел.прев. ↑

ЗВЕЗДА КОТКА

По онова време в Рим много хора тръгваха с котките: мислители, които поради шума от трафика вече не можеха да разсъждават на спокойствие; старци с техните истории, които никой не искаше да слуша, а и вкъщи за тях нямаше място; жени, останали сами в празни апартаменти — всички се възползваха и изчезваха. И повече нищо не се знаеше за тях. Бяха заминали при котките.

Как го правеха? Това се разбра по-късно, след време. Всъщност беше много просто. Най-често ставаше на площад Аржентина.

Ето как изглежда той: заобиколен от улици, големи здания, автомобили, тролейбуси, врява, но в центъра на площада се намират славни останки от римско време, развалини на два или три неголеми храма, части от паднали колони, тревни площи, борове, кипариси. И котки. Там долу колите не могат да стигнат, в сенчестите сутерени, под античните аркади. Мястото е като спокоен остров сред морето от автомобили, ограден от метален парапет и няколко стъпала. Слизайки по тези стъпала, човек се озовава сред котките.

А те са много и всякакви. Има малки котенца, които си играят на лов на гущерчета и стари котараци, потънали в дрямка, от която се събуждат само при появата на „майките на котките“ с остатъците от обяда. Всяка котка си избира място, което най-много ѝ харесва: свива се в някоя ниша, изляга се в основата на древна колона, застава на стъпалата на храма.

Хората слизаха по стъпалата, прекриваха ниския парапет, превръщаха се в котки и веднага се заемаха да си ближат лапите.

Минувачите гледаха отгоре, от прозорците на тролейбуса, например, и виждаха само котки. Различаваха еднооката, загубила окото си от хвърлен камък, другата, с откъснато в битка ухо, сивата, червеникавата, тигровата, черната...

Ала не знаеха, че сред тези котки имаше котки-котки, родени от баща котарак и майка котка, както и котки-хора, които в горния свят са били чиновници в Министерството на съобщенията, началник-гара, шофьори на автоvlak или такси...

Начин да бъдат разпознати сигурно имаше. Например, когато идваха „майките на котките“, някои котки се спускаха върху огризките и се боричкаха за карантии, за рибешки глави, за кори от сирене. Ето, това бяха котките-котки. Имаше обаче такива, които хвърляха най-напред поглед на парчето вестник, където бяха увити остатъците. Прочитаха заглавието, десетина реда от съобщението, скъсано на най-интересното място, гледаха снимката на някоя принцеса, която се омъжваше. И така, обобщавайки наблюденията си, поддържаха връзка с предишния свой свят, бяха в течение кога правителството смята да повиши данъците и дали някъде е избухнала война.

Тогава замина с котките и госпожица Де Маджистрис, учителка в пенсия, тъй като не се разбираше със сестра си; остави ѝ всичко, дори и любимата си котка Агостино. Госпожица Де Маджистрис през целия си дълъг живот беше учила на писане и четене хиляди деца, беше имала десетина котки, всичките се казваха Агостино, по името на първата, загинала под трамвая, която тя никога не забрави. След идването на госпожица Де Маджистрис сред котките се случиха много неща.

Една вечер тя обясняваше звездите на господин Морикони, някога боклукчия, а сега черен котарак с бяла звезда на гърдите. Други котки-хора и не малко котки-котки следяха обясненията ѝ, гледайки нагоре, когато тя казваше:

— Ето, там, онази звезда е Артуро.

— Познавах един човек, който се казваше Артуро — въздъхна господин Морикони, — винаги искаше пари на заем, за да участва в държавната лотария, но никога не спечели.

— Виждате ли онези седем звезди, там, там и там? Това е Голямата Мечка.

— Мечка на небето? — недоверчиво попита котаракът Пират, котка-котка, наречен така, защото като много пирати в човешката история, беше с едно око.

— Всъщност — отвърна госпожица Де Маджистрис — те са две: Голямата и Малката Мечка. И кучетата са две: Голямото и Малкото Куче.

— Кучета — изплю се Пират с презрение. — Хубава работа!

— Много ли са звездите, наречени с имена на животни? — попита господин Морикони.

— Страшно много: Змия, Жерав, Гълъб, Тукан, Овен, Северен Елен, Хамелеон, Скорпион...

— Хубава работа — повтори Пират.

— Има още: Козичка, Лъв, Жираф.

— Ами че то е направо зоологическа градина — коментира Пират.

Друга една котка-котка, по прякор Цоцето („цоцо“ в Рим означава „мръсен“; но Цоцето съвсем не беше мръсна, миеше се по двайсет пъти на ден; разбери, ако можеш, прякорите...), толкова срамежлива, че чак заекваше, попита:

— А има... и-м-ма ли съ-съ-съ-ш-що Ко-котка?

— Съжалявам — усмихна се госпожица Де Маджистрис, — Котка няма.

— Сред всички тези звезди, които са на небето — зачуди се Пират, — няма нито една, която да носи нашето име?

— Нито една.

Чу се шепот на неодобрение и разочарование.

— Ама че работа!

— Скорпиони, стоножки, хлебарки — да; а котки — няма...

— Зачитат ни по-малко и от козите!

— Ние сме деца на слугиня, така ли?

Но последната дума през онази нощ имаше Пират:

— Няма що, хората наистина ни обичат. Когато става въпрос да се ловят мишки, маце тук, маце там, а звездите ги именуват на кучетата и на свинете. Да ми ослепее и другото око, ако от днес нататък хвана и една мишка.

Мина известно време. И ето че един ден господин Морикони прочете в къс от вестник, вмирисан на хамсия, заглавие, което казваше: „Студентите окупират уни...“.

На това място вестникът беше скъсан.

— Какво ли са окупирали? — запита се той на висок глас.

— Университета — обясни му госпожица Ди Маджистрис, която знаеше всичко, защото е била учителка. — Недоволни са от нещо и в знак на протест окупират университета.

— А как са го окупирали?

— Смятам, че се е случило по следния начин: влезли са, затворили са вратите и са започнали да изпращат във вестниците

съобщения с исканията си.

— А, е-т-т-то — заекна Цоцето, много развълнувано.

— Ето, а после? — избоботи Пират.

— Но, ес-с-те-с-твено, та-така т-т-тряб-ва да нап-п-пра-вим!

— Какво общо имаме ние с университета?

— За съ-съ-щото... за съ-същото...

— Разбрах — изтълкува Пират, — хората не ни дават звезда и ние, в знак на протест, окупираме... Да! А какво окупираме?

Много скоро разговорът се превърна в глъчка. Котки-котки и котки-хора прегърнаха идеята на Цоцето и ентузиазизирано спореха по какъв начин да я осъществят.

— Трябва да окупираме някое видно място, за да бъдем забелязани веднага.

— Гарата.

— Не, не, никакви железопътни бедствия.

— Площад Венеция.

— И да ни арестуват за препятстване на движението.

— Купола на Сан Пиетро!

— Прекалено висок е, само с бинокъл може да бъде видяна котка на върха му.

И този път последната дума беше на Пират.

— Колизея — каза той.

Веднага на всички стана ясно, че това е точното предложение, че Колизеят е мястото, което да окупираат.

Пират веднага пое командването на операцията:

— Ние от Аржентина сме малко. Трябва да предупредим и котките от Авентин, от Палатин, от Фьори, от Сан Камило...

— Тях да! Но последните няма да дойдат, те са добре хранени.

Сан Камило е болница. В палатите лежат болните, а в тревата и храстите наоколо живеят котките. В часовете за хранене, дори четвърт час по-рано те се подреждат под прозорците и чакат болните да им хвърлят остатъците от обета и вечерята.

— Ще дойдат — уверено потвърди Пират.

Наистина дойдоха. През нощта от цял Рим се стекоха, от развалини и от канали, от известни места, изпълнени с история, и от улички, засипани с мръсотия, дойдоха от Трастевере и от Монти, от Панико и от Портико д'Отавиа, от всички стари райони в центъра, от

бараките в далечните предградия, със стотици и хиляди се събраха и окупираха Колизея. Всяка арка на всеки етаж беше заета от редица котки с вирнати опашки. Имаше плътна редица най-горе, на камъните. Виждаха се с просто око от голямо разстояние.

Първи ги забелязаха работниците и келнерите от баровете, те първи в Рим стават от сън. След тях ги видяха държавните чиновници, които в осем отиват на работа (а пък казват, че римляните били сънливци...). За минути около стария амфитеатър се събра огромна тълпа. Котките мълчаха, но хората — не.

— Ей, к'во стаа? Конкурс за красота?

— Парад: националният празник на котките.

— Гле'й само колко са! Че телефонирам дома на моя: кога излязох, он още спеше. Ако сака да дойде и он тука.

В девет дойде първата група туристи. Исаха да влязат в Колизея да го разгледат, но входът беше блокиран, всички входи бяха заети от котките, невъзможно беше да се влезе.

— Фън, фън, сверове! Ние иска види Колисей.

— Льоши котове, бягай фън!

Някои римляни се обидиха.

— Лоши котки? А вие сте много добри! Я ги виж, тези поклонници!

Започнаха да прехвърчат обиди, работата стигна почти до бой между римляни и чужденци. Тогава една туристка извика:

— Тобри! Тобри котенца! Та шивеят Котки!

Истината е, че малко преди това госпожица Де Маджистрис бе дала сигнал на котките да обясняват, а веднага след това те развяха голямо бяло знаме, върху което бяха написали: „Искаме справедливост! Искаме звезда Котка!“

Римляни и туристи, сближени от многогласен весел смях, аплодираха гръмко.

— К'во сега — ревна един кочияш мърморко, — ни ви ли стигат мишките, че искате да ядете звезди?!

Госпожа туристката, професор по астрономия, беше схванала за какво ставаше дума и обясни на кочияша. Той промърмори убедено:

— Е, имат право и те, бедните животни.

Изобщо, беше великолепна окупация и продължи чак до полунощ. После отделните котешки племена се разделиха с кадифена

стъпка и всяко пое към своя район в заспалата столица.

Госпожица Де Маджистрис, господин Морикони, Пират, Цоцето и другите котки-котки и котки-хора от площад Аржентина тръгнаха мълчливо в колона по Виа дей Фьори, през площад Венеция и Виа деле Ботеге Оскуре.

Да си кажем правичката, Цоцето имаше някои съмнения:

— Абе се-сега, ще н-ни да-да-т ли з-з-в-вез-д-дата или н-не?

Пират рече:

— Спокойно, Цоцето, Рим не е построен за един ден. Сега знаят какво искаме, видяха, че сме способни да окупираме Колизея. Работата трябва да извърви своя път малко по малко. Ако ни дадат звездата Котка веднага — добре. В противен случай ще предупредим котките от Милано и те ще окупират Дуомо; ще се свържем с котките от Париж и те ще окупират Айфеловата кула. И така нататък, ясно ли е?

Цоцето, вместо отговор, направи кълбо напред и затова не му се наложи да заеква.

А господин Морикони добави:

— Добре. Но да не си правят шеги. Трябва да ни дадат звезда Котка, която да изгрява точно над площад Аржентина, иначе не се брои.

— Така ще бъде — убедено отсече Пират.

И, както винаги, последната дума беше негова.

Издание:

Автор: Джани Родари

Заглавие: Приказки колкото усмивка

Преводач: Велимира Костова-Върлакова

Език, от който е преведено: Италиански

Издание: Първо

Издател: ИК „Сиела Норма“ АД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2014

Тип: Сборник разкази

Националност: Италианска

Печатница: „Мултипринт“ ООД

Отговорен редактор: Наталия Петрова

Художник: Дамян Дамянов

Художник на илюстрациите: Дамян Дамянов

ISBN: 978-954-28-1523-5

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3957>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.